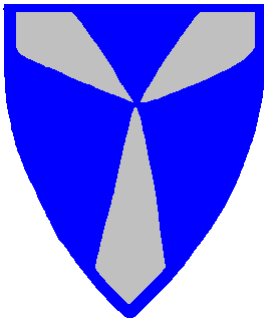

Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd

Innhold

Hovedutfordringer	2
Bevilgninger	3
Budsjettopplegget	4
Hovedtall	8
Statsbudsjettet for 2016	10
Fellesinntekter og fellesutgifter	12
Organisatoriske endringer	16
Tilskuddssatser private barnehager	17
Investeringsbudsjettet	18
Stab og støtte	21
Plan og forvaltning	25
Helse og familie	28
Omsorg	32
Oppvekst og kvalifisering	37
Tekniske tjenester	47
Øvrige rammeområder	51
Betalingssatser	52
Budsjettoppstillinger	53

Oppdal kommune

Budsjett 2016

Vedtatt i k-sak 15/145

Hovedutfordringer

Rådmann Dagfinn Skjølvold

Å utforme et kommunebudsjett er ikke enkelt. Utgiftsbehovet er alltid større enn inntektene. I Oppdal kommune har vi en lang tradisjon på å sette tæring etter næring. Det betyr i all enkelhet at vi ikke bruker mere penger enn forsvarlig. Selve budsjettarbeidet er en konsekvens av det arbeidet som ble gjort med handlingsplanen om våren, og i teorien er budsjettarbeidet kun en framskrivning av tallene i handlingsplanen. I praksis vil det som regel være behov for noen endringer, men hovedlinjene vil ligge der. Endringsbehovene vil være knyttet til forhold som ikke var kjent da handlingsplanen ble laget. Budsjettprosessen er derfor ikke tidspunktet for å komme med nye tiltak eller store endringer.

Det som er spesielt med denne budsjettbehandlingen er at det er avgått kommunestyre som vedtok gjeldende handlingsplan, og det kan tenkes at nytt kommunestyre vil ha en annen innretning. Rådmannen vil likevel anmode kommunestyret om å vise lojalitet til gjeldende plan og vente til vårens rulling med å gjøre store omlegginger. Dette fordi prosessen omkring handlingsplan har et mere langsiktig perspektiv, og er mye mere egnet til å synliggjøre konsekvenser av nye tiltak og endrede prioriteringer.

Budsjettforslaget har en bunnlinje like under opplegget i økonomiplanen, med en netto driftsmargin på 1,5 %. For å få til dette har det vært nødvendig å gjøre balanseringstiltak, blant annet et strengere effektiviseringskrav til enhetene enn i handlingsplanen. I stedet for at osthøvelen skal skjære bort 1 mill. foreslår rådmannen 1,57. Slike osthøvelkutt innebærer at rammene for driften blir trangere. Metoden innebærer også at rådmannen og kommune-

styret overlater til enhetene å kutte der det smerter minst. Når man har benyttet denne metoden over flere år for å balansere budsjettet, er det fare for at vi får vi en utarming av enhetene. Alternativet til osthøvelmetoden er at man henter ut innsparinger ved å omorganisere eller legge ned tiltak. Dette er en diskusjon vi må komme tilbake til når handlingsplanen skal rulleres til våren.

Oppdal kommunes største utfordring i driften vil fortsatt være innenfor eldreomsorgen. Tidligere utskrivning av pasienter fra sykehus og pasientgrupper som er sykere enn før er virkeligheten. Sammenholdt med en utvikling der vi har flere og flere demente på sykehjemsavdelingene gir det en krevende situasjon. Dette er ikke en holdbar situasjon på sikt, og vi vet at det neppe blir noen bedring før videre utbygging av dementtilbudet er ferdig i 2018.

Av utviklingsprosjekter neste år vil jeg nevne følgende:

- ✓ Kommunestyret skal ta stilling til om kommunen skal slås sammen med en eller flere nabokommuner, eller om kommunegrensene skal være som før. Vedtaket vil få vidtrekkende konsekvenser for fremtiden, noe som krever en grundig og åpen beslutningsprosess.
- ✓ Vi har startet et arbeid med å tenke i nye baner i boligforvaltningen. Oppdal kommune har en stor boligmasse til utleie. Vi har ikke klart å holde disse ved like på en forsvarlig måte, og boligmassen forringes år for år. Noen av disse boligene står på svært attraktive tomter, og det kan hende at vi gjennom samarbeid med private aktører kan realisere denne verdien. Kommunestyret vil få dette til behandling.
- ✓ Vedtatt områderegeringsplan for Oppdal sentrum avklarer ny ”sentrumsgate” og bruken av arealer som frigis etter flytting av E6. Prosjektering for opparbeidelse av «sentrumsgata» er oppstartet, og forprosjekt vil bli presentert for kommunestyret etterjuls vinteren 2016.

I 2015 toppet Oppdal Kommunebarometeret, noe som skyldes at vi for de største tjenesteområdene kan vise til gode resultater. Men likevel har vi rikelig med utfordringer, og plasseringen må ikke bli en sovepute for utviklingsarbeidet. Skal vi holde oss i teten blant norske kommuner kreves det en minst like god jobb som før med å forbedre tjenestene.

Budsjett for 2016

Befolkningsutvikling

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Fødte	66	55	64	65	60	75	82	66	69	78
Døde	53	62	67	50	68	63	60	76	66	52
Netto innflytting	15	33	36	50	-16	76	41	51	17	14
Folketall 31.12	6 499	6 531	6 564	6 629	6 603	6 691	6 755	6 794	6 814	6 852
<i>herav:</i>										
0-5 år	462	450	450	430	403	421	437	452	460	477
6-15 år	923	929	905	916	899	911	895	862	847	802
16-19 år	345	377	401	408	384	375	363	368	348	381
20-66 år	3 807	3 810	3 838	3 884	3 895	3 936	3 981	4 000	4 013	3 991
67-79 år	623	626	630	643	669	691	712	756	798	846
80 år og over	339	339	340	348	353	357	367	356	348	355

Bevilgninger

	Regnskap for 2014	Budsjettrammer for 2015		Rammer 2016	Vekst fra opprinnelig bud 2015	
		Opprinnelige	Inkl. budsjettendringer	Vedtatt budsjett	Absolutt vekst	Korrigert for systemendringer
PoF	66 087	60 752	62 051	13 121	-78,4 %	2,7 %
Støtte- og fellestjenester	21 934	21 701	22 390	24 784	14,2 %	4,6 %
Politisk styring og kontroll	3 093	3 417	3 417	3 099	-9,3 %	-9,3 %
Tilleggsbevilgninger	1 162	10 730	1 100	10 376	-3,3 %	-3,3 %
Oppdal kulturhus KF	10 499	10 623	10 623	12 001	13,0 %	3,2 %
Helse- og oppvekstforvaltning				47 975		
Sykehjemmet	38 364	37 988	39 024	39 520	4,0 %	1,9 %
Hjemmetjenester	60 165	63 028	64 457	66 004	4,7 %	3,9 %
Aune skole	26 091	26 126	28 003	30 584	17,1 %	17,8 %
Drivdalen og Vollan skole	9 913	9 639	8 070	4 514	-53,2 %	-53,2 %
Lønset og Midtbygda skole	6 929	7 348	7 458	7 976	8,5 %	8,5 %
Ungdomsskolen	24 427	24 571	25 232	26 769	8,9 %	8,9 %
Kirkelig sektor	4 218	4 360	4 360	4 480	2,8 %	2,8 %
Kommunale barnehager	11 510	11 274	11 660	11 438	1,5 %	4,1 %
Kommunalteknikk	3 172					
Bygg og eiendom	14 257					
Tekniske tjenester		16 279	16 646	16 192	-0,5 %	-0,5 %
Helse- og familie	22 390	23 665	24 237	24 435	3,3 %	3,3 %
NAV	6 086	6 126	6 555	6 265	2,3 %	2,3 %
	330 297	337 627	335 283	349 533	3,5 %	3,3 %

Budsjett for 2016

Budsjettoplegget

	Regnskap 2014	Anslag 2015	Anslag 2016
Realvekst i fellesinntektene korrigert for systemendringer	-2,2 %	0,7 %	2,0 %
Realvekst i bevilgningene korrigert for systemendringer	1,0 %	0,4 %	0,6 %
Netto rente- og avdragsbelastning	5,8 %	5,6 %	5,8 %
Netto driftsmargin korrigert for enhetsvise disposisjonsfond	1,0 %	0,6 %	1,5 %
Lånegjeld 31.12 (mill)	347,9	381,8	381,2
Disponibel saldo i Kapitalfondet 31.12 (mill)	5,5	6,3	13,2
Disponibel saldo i Næringsfondet 31.12 (mill)	12,5	13,3	4,2
Disponibel saldo i Infrastrukturfondet 31.12 (mill)	5,6	0,7	3,0
Disponibel saldo i det generelle disposisjonsfondet 31.12 (mill)	8,7	1,9	0,8

Budsjettoplegget gir en korrigert netto driftsmargin på 1,5 %. Kommunestyrets handlingsplanvedtak la opp til 1,6 %. Det er spesielt to forhold som har bidratt til at balanseringen av budsjettet ble vanskeligere enn hva vi så for oss i juni:

- ✓ Kraftprisene har vært nedadgående, og vi har nedjustert resultatanslaget for kraftforvaltningen med rundt 2,5 mill. Lave kraftpriser fører i tillegg til at eiendomsskatten fra kraftverk går ned neste år.
- ✓ Aktivitetsvekst innen barnehagesektoren og regelendring for hvordan tilskuddssatsene for private barnehager skal beregnes fører til økte utgifter. Anslagene er svært usikre, men vi har tatt høyde for 1,6 mill.

For å få et realistisk budsjett har vi i tillegg måttet bake inn noen konseskvjusteringer som økonomiplanen ikke tok høyde for. På den andre siden innebærer regjeringens forslag til statsbudsjett at de frie inntektene kan budsjetteres rundt 3 mill høyere enn lagt til grunn i økonomiplanen. Bortfall av en institusjonsplassering i barnevernet frigjør i tillegg 0,5 mill. Etter disse justeringene hadde vi en gjenstående utfordring på knapt 1,7 mill. Budsjettet inneholder følgende inndekning av beløpet:

- ✓ Ambisjonsnivået i budsjettforslaget ble redusert fra en driftsmargin på 1,6 % til 1,5 %. Dette frigjorde 0,54 mill. Eiendomsskatten for hus og hytter økes med 0,1 promille mer enn i økonomiplanoplegget. Dette gir en inntektsøkning på ytterligere 0,54 mill.
- ✓ Enhetene pålegges enda strengere effektiviseringskrav enn i økonomiplanen. I stedet for at osthøvelen skal skjære bort 1 mill er det vedtatt 1,57 mill. Altså en balanseforbedring på 0,57 mill.

Selv om budsjettarbeidet ble mer krevende enn hva vi hadde håpet er vi i grove trekk på grei kurs i forhold til handlingsplanen. Der ble det påpekt at vi ikke evner å ta et 3. år på rad hvor marginene mellom inntekter og utgifter ligger under forsvar-

lighetsgrensen. Å sette tæring etter næring betyr at netto driftsmargin minst må utgjøre 1,5 %. I 2015 har kommunen dekket økte utgifter med å redusere avdragsbetjening på lånegjelden, og fondsmidlene har blitt faretruende redusert de siste årene. Dette kan være akseptable løsninger i akutte situasjoner, men er ingen holdbar strategi for økonomistyringen på lang sikt.

Rådmannen opplevde å få bred aksept da han i handlingsplanen anbefalte hvordan kommuneøkonomien bør styres de neste fire årene:

- ✓ Ikke skape forventninger om at kommunen makter å ta på seg nye kostnadskrevende tiltak.
- ✓ Tilleggsbevilgningsreserven må styrkes slik at vi har bedre evne til å dekke oppdukkende måltak på driftsbudsjettet.
- ✓ Fondsreservene i Kapitalfondet og Infrastrukturfondet må gjenoppbygges slik at vi har evne til å finansiere nødvendige investeringer som vi i dag ikke har fullgod oversikt over.
- ✓ Dersom inntektene svikter i forhold til forutsetningene skal en forsvarlig balanse gjenopprettes under budsjettprosessen eller neste økonomiplanrullering. Tre virkemidler skal primært kunne benyttes:
  - Ytterligere effektiviseringskrav for tjenesteproduksjonen
  - Ytterligere økning av eiendomsskatten
  - Avdragsutsettelse på lånegjelden

Disse hovedlinjene er fulgt opp i budsjettet. Til tross for at kraftinntektene høyst sannsynlig blir svakere enn hva vi tidligere har trodd og at vi ikke hadde tatt høyde for alle utgiftene, innebærer 2016-oplegget en klar sunnhetsforbedring. Den viktigste årsaken er at kommunestyret allerede har tatt inn over seg faresignalene og vedtatt høyst nødvendige tiltak:

- ✓ Nedlegging av Vollan skole. Besparelsene knyttet til skoleledelse og bygningsdrift på til sammen knapt 1,6 mill er tatt ut i budsjettet. I

Budsjett for 2016

tillegg er innsparinger for 1,2 lærerårsverk tatt ut fra høsthalvåret 2016 av.

- ✓ Økning av eiendomsskattesatsen. Effekten av kommunestyrets økning fra 2015 til 2016 var beregnet til 3,1 mill. Blant annet fordi eiendomsskatten fra kraftverk går ned er det lagt inn en ytterligere økning for hus- og hytteeieendommer som gir drøyt 0,5 mill i tillegg.
- ✓ Skjerpede effektivitetskrav for enhetene. I handlingsplanen la kommunestyret opp til at osthøvelen skulle skjære bort 1 mill av utgiftene. Budsjettvedtaket innebærer at enhetene må bidra med ytterligere knapt 0,6 mill.

Integrering av flyktninger

Ved flere anledninger har rådmannen påpekt at vi har en vei å gå før vi kan si oss fornøyd med integreringsarbeidet. Vi har dessverre svært dårlige resultater å vise til i forhold til kjernemålet; å få våre nye landsmenn til å bli selvhjulpne så snart som mulig. Utfordringen blir enda større når mottaket skal økes. I budsjettet er det lagt inn aktivitetsvekst som tar høyde for kommunestyrets vedtak om å ta mot 12 ekstra flyktninger i 2015 og 11 ekstra i 2016 i forhold til de henholdsvis 20 og 16 som vi allerede har sagt ja til. Familiegjennforeninger kommer i tillegg.

Tilbudet til flyktninger må skje innenfor rammen av de statlige tilskuddene til formålet. I budsjettanslaget er disse inntektene økt med 7,3 mill. Av dette går drøyt 3,6 mill til introduksjonsstønad for de som følger opplæringsprogrammet. Resten går til å styrke det kommunale tjenesteapparatet.

Dersom vi skal lykkes med å få flyktninger ut i arbeid eller videre utdanning må vi sette større trykk på opplæringen. I tillegg til det obligatoriske introduksjonsprogrammet er det mange flyktninger som ikke har fullført grunnskolen. Den nye lokaliseringen ved Oppdal videregående skole har vært vellykket. Nå er det behov for større lokaler, og deler av det økte integreringstilskuddet vil bli brukt til å leie mer areal. Det vil også bli behov for noe ombygging, hvor kommunen må ta de kostnadene som ikke kommer skolen til nytte for andre formål. Ubrukte tilskuddsmidler fra tidligere år er plassert på flyktingefondet, og vi har tatt høyde for at kommunestyret vil få en sak der noen av fondsmidlene brukes til bygningstilpasninger.

Boliger for vanskeligstilte

Den mest akutte utfordringen med økt bosetting av flyktninger er å finne egnede boliger. Men kommunen har også mer vedvarende utfordringer på boligområdet.

Vi har en boligmasse som er sterkt preget av tidens tann. Noen av disse er plassert på svært attraktive tomter. Samtidig har grupper av vanskeligstilte problem med å finne egnede tilbud på det private utleiemarkedet. Husbanken har de siste årene dreid virkemidlene sine over mot disse gruppene, og kommunen kan få tilgang til låne- og tilskuddsmidler hvor Husbanken i prinsippet dekker de kostnadene som ikke kan påregnes fra husleien.

Gjennom offentlig/privat samarbeid (OPS) kan kommunen kanalisere husbankmidlene til private utbyggere dersom det hviler en 20 års kommunal utleieklausul på leilighetene. Oppdal har et svært oppegående næringsmiljø innen denne bransjen som kan være i stand til å avlaste kommunen med utbyggings- og forvaltningsoppgavene.

Det må erkjennes at vi over tid ikke har lykkes godt nok med boligforvaltningen vår. Rådmannen mener derfor at tiden er moden for å tenke i nye baner, og anbefaler at det bør utlyses en konkurranse for utvikling av Luveien 9 etter en OPS-modell. Kommunestyret vil få en egen sak for å ta stilling til dette spørsmålet.

Private barnehager

Siden 2011 har barnehagesektoren vært rammefinansiert. Dette betyr at kommunens frie inntekter både skal gi dekning for utgifter til kommunale og private barnehager.

Private barnehager som var etablert før rammefinansieringen kom i stand skal få utmålt tilskudd basert på hva de kommunale plassene kostet to år i forveien. Beregningsreglene er komplekse og omstridte, noe som har ført til mange klagesaker og økt byråkrati. I 2015 var forslag om endring av forskriften ute på høring. Oppdal ga sin tilslutning til alternativet der man gikk over fra kommunale til nasjonale satser. I forskriftsendringen som nå er vedtatt fikk dessverre ikke dette synet gjennomslag.

Driftsdelen av tilskuddet skal fremdeles baseres på hva kommunens egne barnehager kostet to år i forveien. Men kapitaldelen skal heretter baseres på nasjonale satser ut fra alderen til det enkelte private barnehagebygg. I tillegg gjøres det en endring for beregning av pensjonskostnader. Fordi de private pensjonsordningene er billigere enn de kommunale, skal det gis et 13 % sjoblongpåslag i stedet for den faktiske kommunale pensjonen. Men barnehager som har pensjonskostnader over 13 % kan søke kommunen om dekning av det overskytende. Om dette gir noen faktisk innsparing gjenstår dermed å se.

Driftskostnadene til våre kommunale barnehager ligger i overkant av det nasjonale gjennomsnittet, mens kapitalkostnadene ligger betydelig under fordi

Budsjett for 2016

vi har gamle barnehagebygg. Dermed taper Oppdal på omleggingen for hvordan kapitalkostnadene skal beregnes.

Fra 2016 av skal den likeverdige behandlingen mellom private og kommunale gjennomføres fullt ut. Alle private barnehager får rett til 100 % utbetaling av satsene. I tillegg til det ordinære driftstilskuddet skal private barnehager gis full kompensasjon for inntektstap på grunn av moderasjonsordninger for søsken og familieøkonomi.

I budsjettet er det satt av 36 mill i ordinært tilskudd til private barnehager basert på en forutsetning om 82 småbarns- og 175 storbarnsplasser. Dette tilsvarer om lag 2015-nivået for antall plasser, og det må tas store forbehold rundt denne forutsetningen. I tillegg er det budsjettet med 0,68 mill i kompensasjon for moderasjonsordninger. For å få et realistisk budsjett har anslagene for ytelser til private barnehager blitt økt med 1,75 mill i forhold til opprinnelig 2015-budsjett målt i sammenlignbar kroneverdi.

Ny brannstasjon

Oppdal deltar i Trøndelag brann- og redningstjeneste IKS. Etter selskapsavtalen er vi forpliktet til å stille egnet brannstasjon til rådighet. Brannstasjonene blir bygd og eid av deltakerkommunene, og selskapet svarer husleie etter en fastsatt beregningsmodell. Alle kommunene deltar med å dekke husleien gjennom tilskuddet etter den ordinære eierbrøken.

Dagens brannstasjon er lokalisert i Rådhusets kjeller. TBRT har gitt melding om at stasjonen ikke tilfredsstillende dagens og morgendagens funksjonskrav. De har beskrevet et bygningsbehov på rundt 750 kvadratmeter.

Beslutningsprosessen for nye brannstasjoner kan skisseres slik:

1. TBRT lager en funksjonsbeskrivelse over ny brannstasjon.
2. Kommunen utarbeider et forprosjekt innenfor rammen av funksjonsbeskrivelsen.
3. TBRT tar stilling til prosjektet under økonomiplanrulleringen sin, og fastsetter når brannstasjonen skal tas i bruk.
4. Kommunen bevilger midler til investeringen og ferdigstiller prosjektet i henhold til tidsrammen i TBRT sin økonomiplan.

For at vi skal løse våre forpliktelser som deltaker i TBRT betyr dette at vi i 2016 må utarbeide et forprosjekt som i det minste gir svar på hva en ny brannstasjon skal koste og hvor den skal lokaliseres. Slike prosjekteringskostnader ligger ikke inne i handlingsplanen, men det settes likevel av 1,5 mill på investeringsbudsjettet til formålet. Ved realise-

ring av investeringen vil prosjekteringskostnadene inngå ved beregning av husleien.

Øyeblikkelig hjelp døgntilbud

Fra 1. januar 2016 er kommunen pålagt å ha et døgntilbud for pasienter som er i en tilstand der utredning eller behandling er nødvendig, men ikke kritisk eller livstruende. Kommunen og helseforetaket skal utarbeide samarbeidsavtale om døgntilbudet. Tilbudet gjelder i første omgang somatiske sykdommer, men det legges opp til at det skal utvides til psykisk helse og rusområdet fra 2017.

Tilbudet i Oppdal har blitt etablert i 2015 gjennom øremerkede midler, og er lokalisert ved sykehjemmet. Fra 2016 av blir tilskuddene innlemmet i rammetilskuddet, og tjenesten må finansieres gjennom kommunal bevilgning. Fordelingen av midler kommunene imellom blir basert på pleie- og omsorgsnøkkelen i inntektssystemet. Sykehjemmets budsjetttramme er økt med kr 804.000 til dette formålet. Økningen av kommunens rammetilskudd som følge av det nye ansvaret utgjør 1,75 mill. Det overskytende i forhold til bevilgningen inngår dermed i finansieringen av andre tjenester. Dette er noe man bør være spesielt oppmerksom på dersom det skulle vise seg at tilbudet blir dyrere enn kalkulasjonene våre tilsier.

Effektiviseringskrav

De siste årene har budsjettbalansen kommet i havn ved å trekke ut midler fra enhetenes ramme gjennom ostehøvelmetoden. Dette betyr at innsparingene blir fordelt etter hvor store ressurser som står til rådighet for lønn og vare- og tjenestekjøp. Overføringsutgifter blir holdt utenfor ved fordelingen, ettersom dette er kostnader som enhetene har liten påvirkningsmulighet for.

Metoden innebærer at både kommunestyret og rådmannen overlater til enhetene å kutte utgiftene der det smerter minst for brukerne. Å bruke en slik tilnærming til effektiviseringsarbeidet er ikke helt ukontroversielt. Mange mener at det politiske ansvaret for økonomistyringen også innebærer å bestemme hvilke konkrete innsparingstiltak som skal gjennomføres, i stedet for å spre byrdene jevnt utover.

For inneværende og neste år vil ostehøvelen skjære med følgende budsjettbeløp:

2015	2016	Akkumulert 2015-2016
2,77 mill	1,57 mill	3,84 mill

Budsjett for 2016

Ressurskrevende tjenestemottakere

Staten har en særskilt tilskuddsordning knyttet til spesielt ressurskrevende tjenestemottakere innen helse- og omsorgsfeltet. For mottakere under 67 år dekker staten 80 % av personellkostnadene over innslagspunktet på kr 1.081.000,-. Fra 2015 til 2016 blir innslagspunktet hevet med kr 10.000 mer enn pris- og lønnsveksten.

Selv om staten tar en stor del av regningen for de aller mest kostnadskrevende brukerne, er kommunen svært sårbar for behovsendringer. En ny bruker med behov for 1:1-bemannning kan fort koste opp mot 3 mill, hvorav kommunen må dekke halvparten. Med enda større bemanningsbehov øker den kommunale delen med 20 øre for hver krone i kostnadsøkning.

I budsjettet er det ikke lagt inn noen bevilgningsendring knyttet til slike brukere. Det er viktig at vi har en økonomisk beredskap for å løse utfordringer som vi i dag ikke har fullgod oversikt over. Dette bør gjøres ved å ha et forsvarlig nivå på tilleggsbevilgningsreserven.

Tilleggsbevilgningsreserven

Reserven består av to poster:

- ✓ Avsetning til lønnsvekst. Vi har basert oss på regjeringens anslag; en årslønnsvekst fra 2015 på 1,7 %. Enhetene har fått kompensert for konstatert lønnsvekst på budsjetteringstidspunktet. Avsetningsposten tar høyde for sentrale og lokale forhandlinger i 2016. Man bør være oppmerksom på at 2016 blir et hovedlønnsoppgjør, og at regjeringens anslag ligger betydelig lavere enn hva slike oppgjør har kostet de siste årene.
- ✓ Avsetning på tilleggsbevilgningsposten. Avsetningen er økt med 1,0 mill i forhold til opprinnelig 2015-budsjett. Dette samsvarer med handlingsplanforutsetningen. Avsetningen på knapt 4 mill er spesielt relatert til følgende usikkerhet:

Tilskudd til private barnehager	1,0 mill
Utgifter på rettighetsområder	1,0 mill
Ressurskrevende tjenester	1,0 mill
Utskrivningsklare pasienter	0,3 mill
Kostnader med akutt døgnberedskap	0,5 mill
Prosesskostnader	0,17 mill
Sum	3,97 mill

Bevilgningsendringer fra 2015 til 2016

(Rødt; nytt i forhold til handlingsplanen)

Økning, 1.000 kr

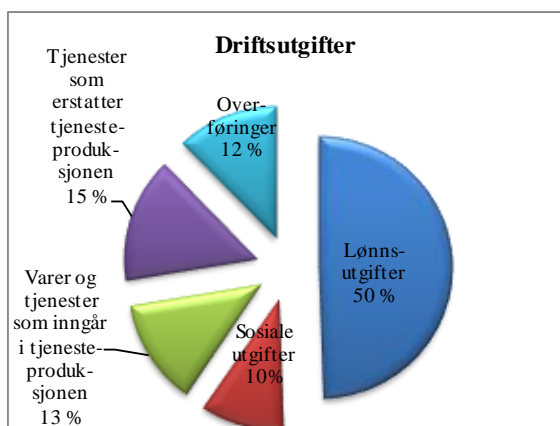
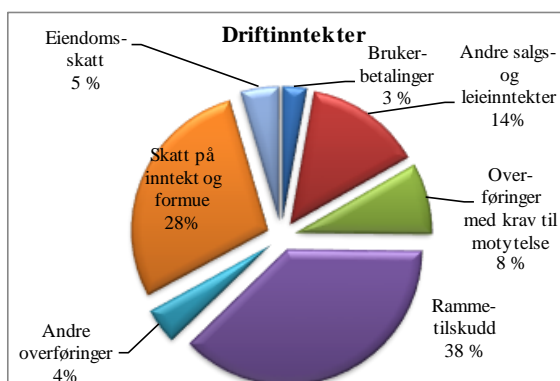
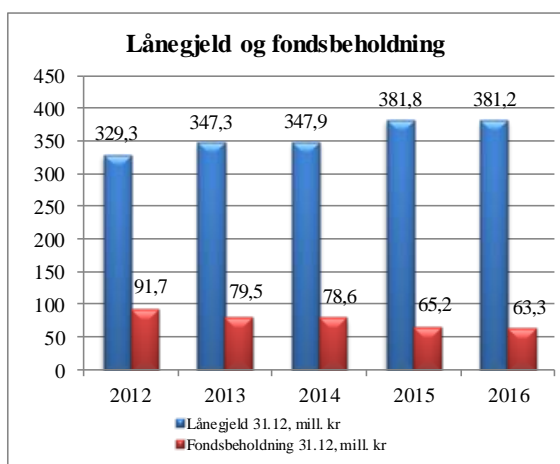
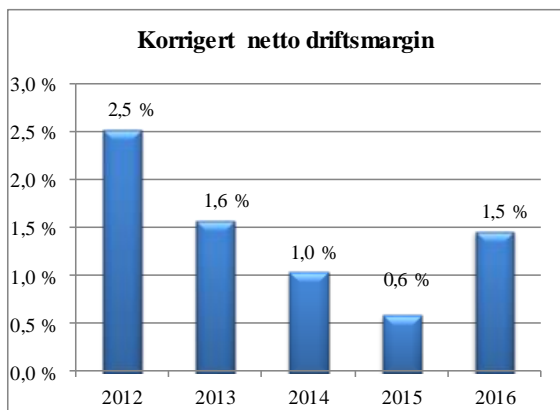
Tilskudd til private barnehager	1 580
Styrking av tilleggsbevilgningsreserven	1 000
Akutt døgnberedskap - somatikk	804
Ressurskrevende tjenestemottakere	700
Psykisk helse for barn og unge	610
Økt bemanning i BOAS	400
Endring av kriterieverdiene for skolene	397
Økte pensjonskostnader	375
Betalingsmoderasjon i barnehagene	327
Veger og gatelyst pga E6-omlegging	200
Tilskudd alpinuniversitetslag	200
Økte festeavgifter	199
Driftskonsekvens IKT-investering	145
Gang- og sykkelveg gml. Kongeveg	120
Kompetansehevingstiltak i grunnskolen	100
Grunnleggende ferdigheter i skolene	100
Ny naturfagstime for 5.-7. trinn	100
Støtte til skitrasè	100
Lærlingestilling	85
Barnas Verdensdager	75
Lokalt studiesenter	60
Tilskudd til frivillighetssentralen	55
Sum	7 732

Reduksjon, 1.000 kr

Nedlegging av Vollan skole	1 847
Effektiviseringskrav for enhetene	1 002
Økt effektiviseringskrav for enhetene	570
Institusjonsplassering i barnevernet	500
Kommune- og Stortingsvalg	400
Enkeltvedtak privat skole	360
Endring av kriterieverdiene for skolene	79
Sum	4 758

Budsjett for 2016

Hovedtall

Netto driftsmargin er det samme som netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene, og er den mest sentrale indikatoren for å se om kommunen setter tæring etter næring. For å få et best mulig grunnlag å vurdere dette ut fra, har vi korrigert bort momskompensasjonen for investeringsutgifter, engangsinntekter og netto forbruk av enhetenes disposisjonsfond i oppstillingen. Budsjettforslaget har en korrigert netto driftsmargin på 1,5 %. Dette ligger på forsvarlighetsgrensen, men marginalt svakere enn økonomiplanopplegget, hvor det var beregnet 1,6 %. Dersom opplegget blir overholdt vil vi bryte en faretruende trend med krympende driftsmargin.

Lånene som kommunen tar opp for å finansiere investeringer blir tilbakebetalt i løpet av 20 år, noe som er hurtigere enn kravet i kommuneloven. På kort sikt fører det til høyere avdragsutgifter enn hva de strengt tatt kunne vært, men på lang sikt skaffer vi oss større handlefrihet gjennom avtakende rente- og avdragsutgifter. En stor del av investeringene har blitt dekket gjennom bruk av fondsmidler. Både budsjettoppleggene og enkeltsaker de to-tre siste årene har ført til en reduksjon av fondsbeholdningen.

Kommunens viktigste inntektskilde er rammetilskuddet fra staten, som med sine 202 mill. neste år utgjør 38 % av driftsinntektene. Sammen med det kommunale skatteøret styrer staten inntektsutviklingen for kommunene gjennom potten som blir lagt inn i rammetilskuddet. Ved hjelp av mekanismene i inntektssystemet prøver de å fordele pengene til kommunene slik at det både virker inntektsutjevne og utgiftsutjevne. Dette betyr at skattesvake kommuner får ekstra rammetilskudd, og at kommuner som etter objektive kriterier er dyre i drift får en kompensasjon. Midlene blir betalt av kommuner som er skattesterke eller billige i drift.

Lønnsutgifter, pensjonskostnader og arbeidsgiveravgift legger beslag på rundt 60 % av driftsutgiftene. At kommunale tjenester er så arbeidsintensiv betyr at vi er svært følsom for utviklingen i personellkostnader. Svært mye av handlefriheten blir avgjort av lønnsoppgjørene og faktorene som avgjør pensjonskostnadene.

Budsjett for 2016

Sentrale budsjettforutsetninger

Flere faktorer som påvirker kommunens økonomiske handlefrihet er usikre, og vi må basere seg på en del forutsetninger. Ved svikt i forutsetningene vil den

økonomiske handlefriheten bli endret, og følsomheten for slike avvik kan beskrives med noen tallstørrelser.

Usikkerhetsfaktor	Budsjettforutsetning	Endring ved avvik på 1 prosentenh
Lønnsvekst	2,7 %	2,9 mill.
Generell prisvekst for kommunens driftsutgifter	2,25 %	1,4 mill.
Pensjonskostnad KLP – arbeidsgivers andel	16,0 %	1,7 mill.
Pensjonskostnad SPK - arbeidsgivers andel	13,0 %	0,5 mill.
Innlånsrente	2,75 %	3,8 mill.
Skattevekst pr. innbygger for Oppdal	6,4 %	0,1 mill.
Skattevekst pr. innbygger for kommunene som helhet	6,4 %	1,8 mill.

Fondsreserver

I 2014-regnskapet sto kommunen bokført med 78,6 mill. i fondsmidler. Disse var sammensatt slik:

Kapitalfondet	5,5
Infrastrukturfondet	5,6
Det generelle disposisjonsfondet	8,7
Næringsfondet	12,5
Flyktningefondet	5,7
Enhetsvise disposisjonsfond	18,9
Selvkostfond for VAR-sektoren	6,1
Øvrige fondsmidler	15,6

Kapitalfondet brukes til å finansiere investeringer. Vi fører beløpene opp som interne lån, som tilbakeføres til fondet i løpet av neste 3-årsperiode. Det beregnes rente på de interne lånene, og i tillegg avsettes renter opptjent i bank. Kapitalinntekter uten særskilte bestemmelser om hva pengene skal brukes til blir også avsatt til Kapitalfondet.

Infrastrukturfondet kommer fra eiendomsskattinntektene, med en årlig avsetning på rundt 4,7 mill. Midlene brukes blant annet til å finansiere noen av ekstrautgiftene Oppdal har som vertskommune for et økende antall fritidsinnbyggere.

Det generelle disposisjonsfondet brukes som "salderingsfond" for å ta unna forbigående svingninger i inntekts- og utgiftsnivå. Når regnskapet går ut med overskudd, blir pengene avsatt her.

Næringsfondet kommer fra de årlige konsesjonsavgiftene og renter på kapitalen, og kan bare brukes til næringsarbeidet.

Flyktningefondet kommer fra ubrukt del av integreringstilskudd for flyktninger.

De enhetsvise disposisjonsfondene skriver seg fra ubrukte budsjettmidler. Enhetenes budsjettbesparelser blir satt på fond, slik at de har en reserve å tære på ved uforutsette hendelser. Dersom fondsreservene blir så store at de utgjør mer enn 3 % av budsjett-rammen, har enhetene adgang til å bruke det overskytende til engangstiltak.

VAR-fondene kommer fra vann- avløps- og renovasjonsgebyrene, hvor kommunen ikke har lov til å ta seg bedre betalt enn det tjenestene koster. Vi klarer aldri å beregne gebyrsatsene så nøyaktig at kalkylene vil stemme år for år. Merinntekter skal tilbakeføres abonnentene ved at gebyrsatsene i de påfølgende årene skal holdes lavere enn hva de ellers ville blitt.

KOSTRA-tall (konsern)	Oppdal			Gruppe 11 2014	Landet ex Oslo 2014
	2012	2013	2014		
Netto driftsmargin ex momskomp. for investeringer	3,4 %	3,0 %	1,0 %	0,7 %	1,2 %
Langsiktig lånegjeld i prosent av driftsinntekter	73,8 %	68,9 %	71,8 %	94,8 %	98,0 %
Arbeidskapital ex premieavvik i prosent av driftsinntekter	19,4 %	16,7 %	16,6 %	9,6 %	16,8 %
Disposisjonsfond i prosent av driftsinntekter	9,3 %	8,1 %	8,0 %	3,6 %	6,4 %
Brutto driftsutgifter pr innbygger	69 891	74 955	77 555	79 053	72 899
Brutto driftsinntekter pr innbygger	72 950	79 651	78 680	79 504	73 385
Frie inntekter pr innbygger	46 155	47 784	48 663	50 847	48 610

Budsjett for 2016

Statsbudsjettet for 2016

Økonomiske indikatorer i nasjonalbudsjettet	2014	2015	2016
BNP-vekst for fastlandsnorge	2,2 %	1,3 %	1,8 %
Privat konsumvekst	2,0 %	2,5 %	1,9 %
Offentlig konsumvekst	2,7 %	2,4 %	2,7 %
Vekst i bruttoinvesteringer	0,6 %	-2,4 %	0,2 %
Årslønnsvekst	3,1 %	2,7 %	2,7 %
Konsumprisindeksen	2,0 %	2,1 %	2,5 %
Kommunal deflator	2,9 %	2,9 %	2,7 %
3 måneders pengemarkedsrente	1,7 %	1,3 %	0,8 %

Kommunesektorens økonomi i 2015

I revidert nasjonalbudsjett for 2015, - som kom i mai, - ble den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2014 til 2015 anslått til 8,9 mrd. Herav ble veksten i de frie inntektene anslått til 6 mrd.

Regjeringen finner ikke grunnlag for vesentlige justeringer av disse anslagene i forbindelse med forslaget til neste års statsbudsjett. Den reelle veksten i kommunes samlede inntekter anslås til 2,2 %, og veksten i frie inntekter til 1,9 %.

Inntektsopplegget for kommunesektoren i 2016

Regjeringen legger opp til en realvekst i de samlede inntektene i 2016 på om lag 7,3 mrd, tilsvarende 1,7 prosent. Av denne veksten er rundt 4,7 mrd frie inntekter. Dette tilsvarer 1,4 %. Veksten er beregnet fra inntektsanslagene for 2015 i revidert nasjonalbudsjett.

Veksten på 4,7 mrd i frie inntekter fordeles med 0,5 mrd til fylkeskommunene og 4,2 mrd til kommunene. Av dette er 0,4 mrd begrunnet med behovet innen rusomsorgen, 0,2 med satsing på helsestasjon og skolehelsetjeneste, og 0,4 mrd med mer fleksibelt barnehageopptak.

Anslåtte inntekter for kommunesektoren i statsbudsjett for 2016. Mrd kr.

		Anslag 2016 mrd	Nominell vekst fra 2015
1.	Frie inntekter (1.1+1.2)	342,6	4,1 %
1.1	Skatteinntekter	185,7	6,8 %
1.2	Rammetilskudd	156,9	1,1 %
2.	Øremerkede statlige overføringer	24,3	5,9 %
3.	Gebyrer	63,7	3,4 %
4.	Momskompensasjon	20,4	4,4 %
5.	Andre inntekter	11,8	2,7 %
1+2+3+4+5	Inntekter i alt	462,7	4,4 %

Tabellen viser inntektsveksten med de siste anslagene for kommunesektorens inntekter i 2015. Det er også korrigert for oppgaveendringer, og omfatter både primær- og fylkeskommuner.

KS har påpekt at økningen i frie inntekter skal gi dekning for befolkningsvekst, pensjonsøkning,

underliggende vekst i ressurskrevende tjenester og nye oppgaver som staten pålegger kommunene. Økte utgifter som følge av den demografiske utviklingen legger alene beslag på 1,7 mrd, og økte pensjonskostnader 0,9 mrd.

Budsjett for 2016

Den kommunale skattøren

I statsbudsjettet er den kommunale skattøren for personlige skattytere satt til 11,8 %, som er 0,45 prosentpoeng høyere enn i 2015. Dette for å overholde målsetningen om at skatt skal utgjøre rundt 40 % av sektorens samlede inntekter.

Øyeblikkelig hjelp døgntilbud

Fra 1. januar 2016 er kommunene pålagt å ha et slikt tilbud. De øremerkede midlene blir innlemmet i rammetilskuddet etter pleie- og omsorgsnøkkelen.

Bosetting av flyktninger

Kommunene vil få et ekstra tilskudd på 50.000 pr person som bosettes utover anmodningen fra IMDi. Ettersom de kommunale utfordringene i stor grad er knyttet til boligtilgang, vil regjeringen øke Husbankens tilsagnsramme for tilskudd til utleieboliger for vanskeligstilte med 132 mill. Integreringstilskuddet foreslås satt til kr 747.400 for enslige voksne og kr 717.400 for personer i familie. For enslige mindreårige gis det et tillegg på kr 207.000 pr person.

Skolehelsetjeneste, helsestasjon og jordmor

200 mill av veksten i kommunesektorens frie inntekter er begrunnet med styrking av disse tjenestene. Midlene fordeles med et minstebeløp på kr 100.000 pr kommune, og resten i forhold til antall innbyggere i alderen 0-19 år.

Under Stortingets budsjettbehandling ble det avsatt ytterligere 100 mill i øremerket tilskudd til området. Midlene vil bli fordelt til de kommunene som kan dokumentere at veksten i de frie inntekter som er begrunnet med dette behovet faktisk har blitt brukt til formålet.

Opptrappingsplan på rus

Regjeringen vil ha en ny og forsterket innsats for mennesker med rus- eller psykiske problemer, og vil

legge frem en ny opptrappingsplan på rusfeltet høsten 2015. 0,4 mrd av veksten i de frie inntektene i 2016 er begrunnet med behovet for denne gruppen.

Investeringstilskudd til heldøgns omsorgsplasser

Tilskuddsordningen foreslås videreført. Gjennom tiltaksplanen *omsorg 2020* får kommunene dekket 45 % av investeringskostnadene til omsorgsboliger, oppad begrenset til 1,34 mill pr bolig. For 2016 foreslås det en tilsagnsramme på 4,1 mrd, noe som gir rom for 2.500 heldøgns omsorgsplasser.

Grunnskole

Timetallet i naturfag blir økt med en uketime fra høsten 2016 for 5.-7. trinn. Dette er en del av regjeringens realfagsstrategi, og skal gi bedre tid til variert opplæring.

Barnehagesektoren

Statsbudsjettet innebærer full likebehandling mellom offentlig og private barnehager gjennom opptrapping fra 98 % til 100 % tilskuddsandel. 180 mill av økningen i de frie inntektene er begrunnet med denne endringen.

Forskriften om likeverdig behandling mellom offentlige og private barnehager blir endret. Tilskuddssatsene skal fremdeles utmåles utfra den enkelte kommunes driftsutgifter til egne barnehager, mens kapitalkostnadene heretter skal beregnes utfra nasjonale gjennomsnitt. Den delen av tilskuddet som er knyttet til pensjonskostnader skal heretter beregnes som et 13 % sjablongpåslag.

Tilskudd til ressurskrevende tjenester

Reglene om 80 % statlig toppfinansiering videreføres. Innslagspunktet for når staten betaler sin del av utgiftene økes til kr 1 081 000.

Budsjett for 2016

Kommunens fellesinntekter og fellesutgifter

Skatt på inntekt og formue

Regjeringen holder fast på anslagene for skatteinntang i 2015 fra revidert nasjonalbudsjett, og det kommunale skatteøret økes med 0,45 prosentenheter i 2016. De anslår at skatteøkningen for kommunene i 2016 blir 6,4 % målt pr innbygger. Ettersom det blir lagt inn befolkningsvekst i anslagene, regner regjeringen med en nominell økning på 7,4 %. På basis av SSB's prognoser for befolkningsvekst i Oppdal gir samme beregningsmåte et skatteanslag på 152,56 mill. Dette tilsvarer en vekst fra prognosene for 2015 på 6,9 %. Det understrekes at anslaget er basert på usikre forutsetninger, men avvik vil i all hovedsak bli fanget opp av inntektsutjevningen i rammetilskuddet.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatten for 2016 skal skrives ut med følgende promillesatser:

Bebygde bolig- og fritidseiendommer	2,9
Ubebygde eiendommer	2
Øvrige eiendommer	7

Satsen for bebygde bolig- og fritidseiendommer er i 2015 på 2,2 promille. Kommunestyrets handlingsplanvedtak gikk ut på at satsen skulle økes til 2,8 promille i 2016. For å få en forsvarlig budsjettbalanse settes satsen til 2,9 promille. Isolert sett vil økningen fra 2015 gi en merinntekt på rundt 3,8 mill. Herav vil tilleggsøkningen gi en merinntekt på rundt 0,54 mill. For en gjennomsnittlig hus- og hytteeiendom vil skatten øke fra rundt kr 2.050,- til kr 2.700,-.

Satsen for ubebygde eiendommer holdes uendret. For de øvrige eiendommene har man ikke adgang til å øke satsen utover de gjeldende 7 promille.

Skattetaksten for kraftverk endres fra år til år blant annet på basis av utviklingen i kraftprisene. 2016-takstene som vi fikk tilsendt i slutten av oktober vil gi en inntektsreduksjon på 0,35 mill i forhold til 2015.

Samlet inntektsanslag fra eiendomsskatt er satt til 24,82 mill. Av dette blir 4,7 mill avsatt til infrastrukturfondet, - samme beløp som i 2015.

Rammetilskudd fra staten

I følge KS sine anslag etter at statsbudsjettet ble vedtatt vil Oppdal motta 202,3 mill. De viktigste forutsetningene for at dette blir det faktiske beløpet, er at skatteprognosene slår til både for Oppdal og for landet som helhet, og at Oppdal får samme befolkningsvekst i andre halvår 2015 som SSB's prognoser. Beløpet inkluderer 0,8 mill i skjønnsmidler.

Kraftrettigheter

Kommunen disponerer en konsesjonskraftmengde på 49,2 GWh. Drivarettigheten gir i et normalår rundt 12 GWh i tilleggskraft, slik at samlet volum i et normalår er rundt 61 GWh. For 18,3 GWh følger uttakskostnaden den sentralt fastsatte konsesjonskraftprisen, som er basert på kostnadene hos et representativt utvalg av kraftprodusenter. For den øvrige mengden, - i et middelår rundt 43 GWh, - må kommunen betale 7,5 % av Driva Kraftverk sine kostnader. Oppdal kommune er i tvist med TrøderE-energi om hvordan kostnadene skal beregnes.

Budsjettanslaget er basert på følgende forutsetninger:

- ✓ Gjennomsnittlig salgspris blir 22,5 øre/KWh.
- ✓ Volumet fra Drivarettigheten blir 43 GWh.
- ✓ Uttakskostnaden for Drivakrafta vil tilsvare 17,0 øre/KWh.
- ✓ Konsesjonskraftprisen blir 10,6 øre/KWh.

Ut fra dette er kraftrettighetene kalkulert til å gi et nettoresultat etter skatt på 4,35 mill. Herav utgjør Drivarettigheten 2,18 mill. Samlet anslag er rundt 2,5 mill lavere enn forutsatt i handlingsplanen og 3,2 mill svakere enn i opprinnelig budsjett for 2015. Dette skyldes at vi har nedjustert salgsprisanslaget og oppjustere uttakskostnadene for Drivarettigheten.

Konsesjonsavgift

Konsesjonsavgifter er en kompensasjon til kommuner for de skader og ulemper som følge av utbygging av vannfall og vannregulering. Det er meningen at avgiftene skal gi kommunene en andel av den verdiskapningen som utbyggingen gir.

Avgiftssatsen fastsettes i konsesjonsvilkårene, og indeksjusteres automatisk ved første årsskifte 5 år etter at konsesjonen ble gitt og deretter hvert 5. år. Konsesjonsavgiftene skal avsettes til et fond som nyttes til utbygging av næringslivet i distriktet etter avgjørelse i kommunestyret. I Oppdal benytter vi næringsfondet til dette. Det er budsjettet med 3,0 mill både i inntekt og avsetning.

Budsjett for 2016

Kompensasjon for kapitalutgifter til grunnskole-reformen

Kommunene får kompensasjon for sine normerte investeringskostnader som følge av grunnskolereformen gjennom særskilte årlige tilskudd. Beløpet beregnes som et 20 års serielån for bygg, og 10 års serielån for inventar, med årlige justeringer av renten for den beregnede investeringskostnaden som er utløst som følge av nye klasser. Oppdal fikk godkjent et investeringsbeløp på 8,23 mill. Det benyttes en rentefot på 1,5 % i tråd med hva som er opplyst i forslaget til statsbudsjett, noe som gir en kompensasjon på kr 383.000,-

Kompensasjon for kapitalutgifter til eldreomsorg

For utbyggingen som skjedde i det tidsrom da handlingsplanen for eldreomsorg var aktiv i 1998-2003, blir det gitt årlig rentekompensasjon. Tilskuddet er beregnet på basis av rente- og avdragutgifter for lån på inntil kr 455.000,- pr sykehjemsplass og inntil kr 565.000,- pr omsorgsbolig. For kommuner

som ikke har husbanklån, blir tilskuddet sjablongmessig utregnet på basis av hva et husbanklån hadde kostet. Oppdal er berettiget til tilskudd for 60 sykehjemsplasser og 14 omsorgsboliger, med et stipulert gjestående lån på til sammen 17,3 mill.

I kalkulasjonen er det lagt til grunn en rentefot på 1,5 % i tråd med hva som er opplyst i statsbudsjettet. Dette gir et tilskudd på kr 1 433 000,-.

Rentekompensasjon for skolebygg

Kompensasjonen blir beregnet på basis av et stipulert husbanklån med flytende rente, 5 års avdragsfrihet og deretter 15 års nedbetalingstid.

Oppdal sin første ramme på 17,663 mill ble anvendt ved renoveringen av ungdomsskolen i 2001. Gjennom en ny, men tilsvarende ordning har Oppdal fått utmålt en investeringsramme på 17,4 mill for perioden 2009-2016 som det blir gitt rentekompensasjon for. Rammen ble brukt til Aune barneskole. Under forutsetning av at Husbankrenten i gjennomsnitt blir 1,9 %, er inntekten kalkulert til kr 465.000,-

	Regnskap 2011	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Skatt på inntekt og formue	118 505	130 388	135 170	133 508	143 420	152 564
Eiendomsskatt netto	15 200	19 056	20 108	20 667	21 300	24 820
Rammetilskudd fra staten	167 757	183 188	190 432	195 885	195 840	202 275
Kraftforvaltning netto	3 831	3 610	13 052	4 949	799	4 354
Konsesjonsavgift	2 579	7 907	2 808	3 038	3 038	3 038
Momskompensasjon for investeringer	13 454	3 066	13 099			
Komp. kap.utgifter grunnskolereform	436	427	400	393	391	383
Komp. kapitalutgifter eldreomsorg	1 826	1 675	1 628	1 642	1 543	1 433
Komp. kapitalutgifter skolebygg	381	280	612	642	564	465
Sum fellesinntekter. 1.000 kr	323 969	349 597	377 309	360 724	366 895	389 332
Nominell endring	17,0 %	7,9 %	7,9 %	-4,4 %	1,7 %	6,1 %
- Kommunal deflator	3,9 %	3,5 %	3,6 %	2,9 %	2,9 %	2,7 %
Realvekst	13,1 %	4,4 %	4,3 %	-7,3 %	-1,2 %	3,4 %

Utviklingen for fellesinntektene er påvirket av system- og regelendringer. I tillegg har vi hatt noen engangsinntekter knyttet til konsesjonsavgift og kraftforvaltningen.

Det gir derfor et bedre bilde av handlefriheten dersom fellesinntektene korrigeres for innlemming

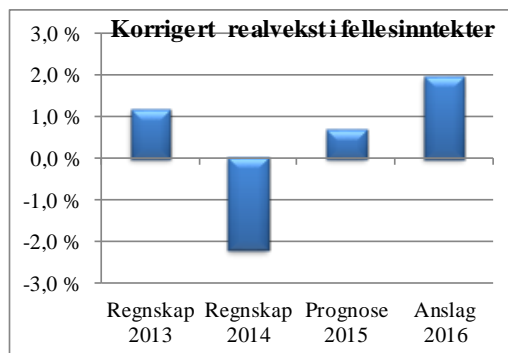
av øremerkede tilskudd, kompensasjon for nye oppgavepålegg, engangsinntekter for kraftforvaltningen og momskompensasjon for investeringer. Justert for dette tyder anslagene på en realvekst på rundt 2,0 % neste år.

Budsjett for 2016

Fellesinntekter korrigert for nye oppgaver, systemendringer, engangsinntekter og momskompensasjon for investeringer

	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Korrigert endring	4,8 %	0,7 %	3,6 %	4,7 %
- Kommunal deflator	3,6 %	2,9 %	2,9 %	2,7 %
= Realvekst	1,2 %	-2,2 %	0,7 %	2,0 %

Eksterne finansposter

Renteutgifter

Ved utgangen av 2015 vil kommunens lånegjeld summere seg til rundt 382 mill, og ligge på rundt 381 mill ett år senere. For å sikre oss mot ubehagelige overraskelser har vi mange lån med fast rente. Ved utgangen av 2015 vil om lag 48 % (185 mill) være knyttet til fastrentebetingelser, med en gjennomsnittrente på rundt 3,45 %. Renten på den resterende lånegjelden vil endre seg i takt med den korte pengemarkedsrenten.

Det ser ut til at det lave rentenivået vil kunne vedvare i 2016. De lange rentene er vært lavere i historisk målestokk, og markedet forventer at 3-månedersrenten vil ligge rundt 1,0 % i 2016.

I handlingsplanen ble det lagt til grunn en gjennomsnittrente på 3,0 %. Anslaget nedjusteres nå til 2,75 %, noe som er kalkulert til å gi renteutgifter på 10,48 mill.

Renteinntekter på bankinnskudd

Det lave rentenivået fører til at vi ikke får like god avkastning på bankinnskuddene som tidligere. I tillegg har hovedbankforbindelsen vår benyttet seg av reforhandlingsklausulen ved endringer i myndighetskrav, og marginen i forhold til 3-månedersrenten er satt ned med 0,5 prosentenheter. Ved kalkulasjonen har vi lagt til grunn en gjennomsnittrente på 2,0 % og en pengebeholdning på 90-95 mill

Renteinntekter på ansvarlige lån

I 2013 ble det etablert to ansvarlige lån:

- ✓ 25 mill til TrønderEnergi med 7,1 % rente
  - ✓ 6,95 mill til Oppdal Everk med 7,5 % rente
- Renteinntektene for de to lånene utgjør 2,3 mill.

Renteinntekter på forvaltningslån

Forvaltningslånene utgjør rundt 35 mill. Renten følger Husbankens p.t.-betingelser med et påslag på 0,25 prosentenheter. Utfra en antatt rentesats på gjennomsnittlig 2,0 % er det ført opp 0,7 mill på inntektsposten.

Aksjeutbytte

Kommunen aksjeutbytte fra kraftselskap viser følgende utvikling:

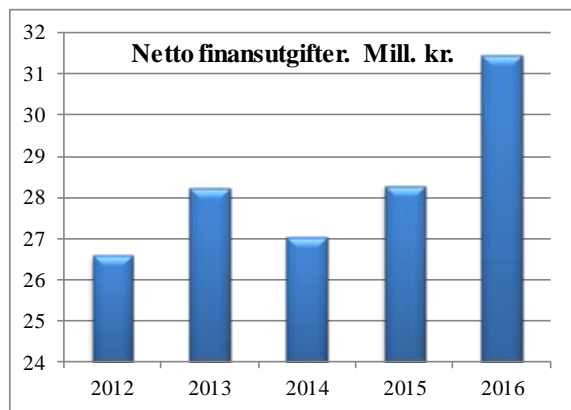
	2012	2013	2014	2015
Oppdal Everk	2,5 mill	0	3,5 mill	0
TrønderEnergi	5,5 mill	5,5 mill	1,6 mill	1,7 mill
Sum	8,0 mill	5,5 mill	5,1 mill	1,7 mill

TrønderEnergi sin nye utbyttestrategi innebærer at utbyttet neppe blir over 2015-nivået. I handlingsplanen ble utbytteforventningene fra de to selskapene tallfestet til 2,0 mill, noe som er fulgt opp i budsjettet.

Avdragutgifter

Basert på nedbetalingsplanen for kommunens lån skal 27,86 mill. betales i avdrag i 2016. Dette er i overensstemmelse med kalkulasjonene i handlingsplanen.

Budsjett for 2016

	Regnskap 2012	Regnskap 2013	Regnskap 2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Renteutgifter	-12 394	-11 271	-11 309	-10 330	-10 480
Renteinntekter	3 930	5 356	6 494	5 220	4 910
Aksjeutbytte	8 040	5 487	5 050	1 712	2 000
Avdragutgifter	-26 136	-27 780	-27 252	-24 866	-27 860
Netto finansutgifter	-26 560	-28 208	-27 017	-28 264	-31 430

Interne finansieringsposter

Avsetninger til fond i driftsbudsjettet

Næringsfondet - konsesjonsavgift	3 038 000
Næringsfondet - bankrenter	270 000
Infrastrukturfondet - eiendomsskatt	4 700 000
Kapitalfondet - bankrenter	130 000
Kapitalfondet - renter på egne lån	450 000
Kapitalfondet - avdrag på egne lån	6 100 000
VAR-fond - bankrenter	200 000
Sum fondsavsetninger	14 888 000

Bruk av fondsmidler i driftsbudsjettet

Næringsfondet - tiltaksarbeid	2 510 000
Næringsfondet - tjenester Næringshagen	330 000
Næringsfondet – lokalt studiesenter	60 000
Infrastrukturfondet - turløyper	491 000
Infrastrukturfondet - legetjenester	212 000
Infrastrukturfondet - veger/parkering	725 000
Infrastrukturfondet – skitrasè i Storlidalen	100 000
Flyktningefondet – frivillighetssentralen	55 000
VAR-fond - gebyrutjevning	1 364 000
Generelt disposisjonsfond	1 112 000
Disposisjonsfond Drivdalen skole	158 000
Sum bruk av fond	7 117 000

Budsjettforslaget er saldert i balanse ved å bruke kr 1.112.000 av det generelle disposisjonsfondet, noe som er på linje med behovet som ble anslått i handlingsplanen. Ved siste årsskifte hadde fondet en saldo på 8,7 mill. I 2015-budsjettet er det planlagt å tære 6,8 mill av denne beholdningen.

Motpost for avskrivninger

VAR-området (vann, avløp og renovasjon) ført på kommunalteknikk sitt budsjettområde skal ivareta selvkostprinsippet; man har ikke lov til å ta gebyrer som gir inntekter ut over hva det koster å produsere tjenestene. En stor andel av kostnadene er knyttet til kapitalbinding og avskrivning av anleggsmidler.

Disse kostnadene er kalkulatoriske, - de føres på VAR-området selv om det ikke er knyttet noen direkte utbetaling til dem. I budsjettssystemet til kommunene må de nulles ut igjen gjennom en motpost som fremstår som en intern inntekt. De kalkulatoriske kostnadene for VAR-sektoren er beregnet til 5,46 mill. Beregningen er basert på regelverket for å kalkulere selvkost for VAR-området slik de er fastsatt av Kommunaldepartementet.

Organisatoriske endringer

Utskilling av fagområder fra Plan og Forvaltning

Enheten plan og forvaltning er satt til å løse oppgaver innenfor følgende fagområder:

- ✓ Plan, byggesak og oppmåling
- ✓ Miljø
- ✓ Landbruk
- ✓ Oppvekst
- ✓ Helse
- ✓ Kultur

Da enheten ble opprettet var ideen å samle alt arbeid knyttet til plan- og forvaltningsoppgaver i en enhet. Dette for å skape et solid fagmiljø og for å skille drift og forvaltning. Erfaringene så langt er blandet. Med et så bredt spekter av fagområder har det vært utfordrende å rekruttere og beholde en enhetsleder som favner alle fag. Vi erfarer og så at de såkalte "tekniske" fagene har lite til felles med oppvekst og helse. Rådmannen ser at de to stillingene som fagansvarlige for oppvekst og helse i fremtiden vil ha en viktig rolle i utviklingen og utformingen av de to store sektorene, og at en plassering i rådmannens stab er mere hensiktsmessig.

Innen fagområdet for kultur ligger de aller fleste oppgavene nå i kulturhusforetaket. Det siste som ble flyttet til foretaket var museet. Det vurderes som hensiktsmessig at de gjenværende forvaltningsoppgavene innenfor kulturområdet fremdeles ligger til POF. Inntil videre anser rådmannen det også som mest hensiktsmessig at kommuneoverlege og miljøretta helsevern fremdeles sorterer under PoF.

Når det gjelder forvaltningen av fastlegeordningen ønsker rådmannen derimot at oppgaven følger med helsefaglig ansvarlig inn i rådmannens stab. Det begrunnes med at vi etter en urolig periode nå har klart å skape ro og stabilitet og det er viktig å ikke forstyrre dette bildet.

Budsjettmidler for tilskudd til private barnehager inngår nå i PoF sin budsjettramme med rundt 35 mill. Tilskuddsforvaltningen er regelstyrt, og bevilgningene har fulgt anslagsprinsippet, hvor økt aktivitet har utløst større bevilgninger. Økonomiforvaltningen knyttet til privatpraktiserende leger og fysioterapeuter, samt forvaltningen av skoleskyss har samme egenart. For å synliggjøre at styringen av disse budsjettmidlene ikke har samme frihetsgrad som ordinær tjenesteproduksjon ønsker rådmannen å løsrive disse midlene fra enhetenes budsjett.

Med denne bakgrunn vil rådmannen å justere organisasjonsmodellen på følgende måte fra 1. januar 2016:

- ✓ Fagområdet for oppvekst flyttes inn i rådmannens stab. Budsjettmidler knyttet til personal-

kostnader flyttes fra PoF sin ramme til stab og støtte sin ramme. Resterende budsjettmidler knyttet til private barnehager, skoleskyss og tilskuddsforvaltning skilles ut til et nytt rammeområde med betegnelsen «helse- og oppvekstforvaltning».

- ✓ Stillingen som helsefaglig ansvarlig flyttes inn i rådmannens stab. Forvaltning av fastlegeordningen og økonomiforvaltningen knyttet til fysioterapeuter og legevakt skilles ut til nytt rammeområde for helse- og oppvekstforvaltning.

Flyktningearbeidet

Arbeidet med å integrere flyktninger skjer i stor grad på tvers av enhetsstrukturen vår. Selv om arbeidet alltid vil være prisgitt hvor gode enhetene er til å samhandle, må det være en tydelig plassering av økonomiansvaret. Ansvar er nå plassert i enheten for helse og familie. Enheten får innmeldt hvilke budsjettbehov flyktningene utløser for sosialhjelp, opplæring, barnevern og helsestasjonstjeneste, og overfører midler til andre enheter etter en samlet vurdering av hvor pengene gjør mest nytte for seg.

For å lykkes bedre med å få flyktninger til å bli selvhjulpne skal vi ha hovedfokus på *opplæringstilbudet*. Ansvar for denne delen av integreringen er plassert hos ungdomsskolen. Opplæringsarbeidet har blitt så betydningsfullt at det legger premissene for det øvrige integreringsarbeidet. For å få en bedre koordinering av arbeidet bør dette følges opp organisatorisk ved at økonomiansvaret for integreringen flyttes fra helse og familie til ungdomsskolen.

Samtidig bør fagmiljøet som primært arbeider med flyktninger samles. Rådmannen legger opp til at dette skal skje fra årsskiftet av, noe som også innebærer at to ansatte i flyktningetjenesten skal skifte enhetstilknytning.

Arbeidsgiverkontrollen

Fra 1. januar 2014 inngikk Oppdal samarbeid med Sunndal kommune om skatteoppkreverfunksjonene, hvor Sunndal er vertskommune. Arbeidsgiverkontrollen er en del av de funksjonene som er underlagt skatteoppkreveren. Oppdal har vært med i arbeidsgiverkontrollen i Sør-Trøndelag, hvor Malvik kommune er vertskommune, mens Sunndal er tilsluttet en ordning i regi av kemneren i Kristiansund. Ved avtaleinngåelse med Sunndal var det intensjonen at de to kommunene skulle bli tilsluttet samme kontrollorgan, og det mest hensiktsmessige var at Oppdal ble tilsluttet den etablerte ordningen hos kemneren i Kristiansund. På grunn av to års oppsigelsestid vil endringen først bli gjort gjeldende fra 1. januar 2016.

Budsjett for 2016

Tilskuddssatser for private barnehager

Tilskudd til private barnehager skal beregnes ut i fra gjennomsnittlige driftskostnader pr heltidsplass i de kommunale barnehagene. Satsene skal baseres på siste avlagte regnskap med justering for lønns- og prisvekst. Foreldrebetalingen skal imidlertid beregnes på basis av de nye maksimalsatsene i tilskuddsåret. Ved forskriftendring høsten 2015 er det bestemt at de kommunale pensjonskostnadene skal holdes utenfor ved beregningen, og i stedet skal det ved satsberegning gis et 13 % sjablongpåslag for pensjon. Satsene skal også oppjusteres med et 4,3 % administrasjonspåslag, mot tidligere 4,0 %. Den

delen av tilskuddssatsene som er knyttet til kapital-kostnader skal heretter baseres på nasjonale tilskuddssatser i forhold til når bygningene til den enkelte private barnehage kom i drift.

For 2013-kullet vil det bli gitt småbarnstilskudd frem til høsten, og deretter tilskudd etter storbarne-sats. Minimumsnivået er nå hevet til 100 % av satsene. Barnehagenes inntektstap på grunn av søskenmoderasjon vil bli kompensert gjennom en egen ordning. Satsene for åpen barnehage vil følge de nasjonale satsene.

		Små barn	Store barn
Mengde:			
Antall heltidsplasser i 2014		29,78	65,44
Kostnadskalkyle :			
1.A	Korrigerte lønnskostnader 2014 ekskl. pensjon	4 921 869	6 009 529
	Korrigerings for AGA av pensjon 2014	-65 625	-80 127
	13 % sjablongpåslag for pensjon inkl 6,4 % AGA	656 593	801 690
1.B	Andre variable kostnader ex mva 2014	242 713	296 348
1.C	Faste kostnader ex mva 2014	139 847	170 751
1.D	Korreksjon i hht regelverk 2014	29 592	36 131
1.E	Bygningsmessige driftskostnader ex mva 2014	374 629	457 416
1.F	Påslag for administrasjon (4,3 % av 1.A-1.E)	270 884	330 745
Sum kostnadsgrunnlag drift 2014		6 570 500	8 022 484
1.G	Beregnet lønns- og prisvekst 2014-2016	373 093	455 541
1	Kostnadsgrunnlag drift 2016	6 943 593	8 478 025
2.A	Beregnet foreldrebetaling med 2016-satser	869 606	1 911 197
2.B	Andre inntekter 2014	185 066	225 962
2.C	Deflatorjustering av andre inntekter 2014-2016	10 509	12 831
2	Inntektsgrunnlag drift 2016	1 065 180	2 149 990
1-2	Offentlig finansiering drift	5 878 413	6 328 035
Tilskuddssats pr heltidsplass drift 2016		197 422	96 699

Kapitaltilskudd - nasjonale satser	
Byggår	Tilskuddssats pr plass
Til og med 2007	8 800
2008-2010	14 100
2011-2013	17 400
2014-2016	18 300

Budsjett for 2016

Investeringsbudsjettet

Investeringsprogrammet omfatter 18 prosjekter, med en samlet utgift på 36,1 mill. I forhold til handlingsplanen inneholder budsjettet følgende endringer:

- ✓ 0,4 mill av de 1,3 mill som er oppført for prosjektet «oppgradering kommunale veier» føres over fra investerings- til driftsbudsjettet. Dette fordi regnskapsreglene tilsier at reasfaltering skal grupperes som vedlikehold og ikke nyanlegg.
- ✓ 3. og siste etappe av prosjektet «avløpsledning Renseanlegget – Oppdal sentrum» er i økonomiplanen oppført for gjennomføring i 2016 med 2,01 mill. Fremdriften for de to første etappene

er forskjøvet, noe som innebærer at siste etappe utsettes til 2017.

- ✓ Kommunen er forpliktet for å stille med egnet brannstasjon for Trøndelag brann- og redningstjeneste. De har sendt melding om at dagens løsning ikke er tilfredsstillende. Det er derfor bevilget 1,5 mill til forprosjekt for ny brannstasjon.
- ✓ Det er bevilget 1,0 mill eks mva til rehabilitering av dekket på friidrettsbanen.
- ✓ Det er bevilget 1,7 mill til oppsetting av natursteinmur på Oppdal kirkegård.

Anlegg	Utgift 1.000 kr	Bruk av infrastruk- turfondet	Bruk av nærings- fondet	Moms- kopen- sasjon	Eksterne lån
Rehabilitering kommunale off. bygg og boliger	3 000			600	2 400
Oppgradering kommunale veier	900	720		180	
Klargjøring av nye industritomter	250				250
Tiltak i forbindelse med E6-omleggingen	12 000		9 600	2 400	
ENØK-tiltak	3 000			540	2 460
IKT-investeringer	600			120	480
Forprosjekt ny brannstasjon	1 500			300	1 200
Utvikling av Miljøstasjoner/returpunkt	500				500
Diverse forsterkninger ledningsnett vann	500				500
Diverse forsterkninger og utbedringer avløp	700				700
Sanering vann, Nesleveien	640				640
Sanering avløp, Nesleveien	930				930
Sanering vann, Roseringen	1 400				1 400
Sanering avløp, Roseringen	2 091				2 091
Nyanlegg Stakksenet, vann	1 751				1 751
Nyanlegg Stakksenet, avløp	3 369				3 369
Rehabilitering av dekket på friidrettsbanen	1 250	1 000		250	
Steinmur på Oppdal kirkegård	1 700				1 700
Sum	36 081	1 720	9 600	4 390	20 371

Rehabilitering kommunale offentlige bygg

Kr 3 000 000,-

I økonomiplanen for 2016-2019 ligger prosjektet inne med 3,0 mill. i hvert av årene. Kommunestyret har tidligere presisert at bevilgningen også skal omfatte kommunalt eide boliger.

Det er en forutsetning at midlene ikke skal anvendes til løpende vedlikehold, men til oppgraderingen av standarden både som følge av tidligere mangelfullt vedlikehold og nye krav fra brukere og

sentrale forskrifter. Midlene forutsettes anvendt på en planmessig og behovsrettet måte.

Bevilgningen vil bli splittet i følgende delprosjekter:

- ✓ Heldekkende brannvarslingsanlegg rådhuset - 300.000
- ✓ Utskifting av varmekilde Rosenvikbygget - 500.000
- ✓ Oppgradering av heisstyring rådhuset - 800.000
- ✓ Bytting av vinduer gml del BOAS - 1.400.000

Budsjett for 2016

Investeringen finansieres med eksternt lån og momskompensasjon. Ubrukte budsjettmidler *er ikke* overførbare fra år til år.

Oppgradering av kommunale vegger

Kr 900 000,-

I økonomiplanen for 2016-2019 ligger prosjektet inne med 1,3 mill. i hvert av årene. Vi vil endre budsjettpraksis for den delen som går til reasfaltering, ettersom dette etter regnskapsreglene skal grupperes som drifts- og ikke investeringsutgift. Derfor er investeringsrammen nedjustert til 0,9 mill. Det presiseres at bevilgningene skal brukes til prosjektrelaterte oppgraderinger, og ikke til løpende vedlikehold.

Bevilgningen vil bli splittet i følgende delprosjekter:

- ✓ Asfaltering Liavegen, 2. halvpart – kr 400.000
- ✓ Gamle Kongeveg, 200 meter – kr 300.000
- ✓ Røddenesvegen, - kr 200.000

Investeringene finansieres med bruk av infrastrukturfondet og momskompensasjon. Ubrukte budsjettmidler *er ikke* overførbare fra år til år.

Klargjøring av nye industritomter

Kr 250 000,-

For å ha disponible midler for klargjøring av nye industritomter når det dukker opp konkrete behov, settes det av budsjettmidler på samme måte som tidligere.

Investeringen finansieres med eksternt lån. Ubrukte budsjettmidler *er ikke* overførbare fra år til år.

Tiltak i forbindelse med E6-omleggingen

Kr 12 000 000,-

I 2015-budsjettet ble det lagt inn 8 mill, og i handlingsplanen ytterligere 12 mill for 2016. I ettertid er 0,3 mill av 2015-bevilgningen omdisponert til annet formål. Samlet ramme er dermed 19,7 mill. Midlene skal brukes på kommunale areal i slutfasen av vegvesenets prosjekt for E6 og RV 70, primært knyttet til ny sentrumsgate. Adkomst og parkering mellom torgområdet og Oppdalsbanken vil bli opparbeidet ved hjelp av 2015-bevilgningen, og ubrukne midler fra denne etappen vil bli overført til 2016-tiltakene.

Bevilgningen finansieres med momskompensasjon og bruk av næringsfondet.

ENØK-tiltak

Kr 3 000 000,-

Forutsatt at beløpet blir bevilget vil det i samarbeid med en energirådgiver bli tatt en beslutning om hvilke av følgende aktuelle tiltak som gir størst ENØK-effekt:

- ✓ Vikenhuset; utskifting av oljekjel med alternativ varmekilde.
- ✓ Rådhuset; utskifting av vinduer, skifte utvendig tak, nattesenking, utskifting av panelovner
- ✓ Ungdomsskolen; bytting av vinduer
- ✓ Idrettshallen; bytte av varmtvannsbeholder
- ✓ Roseringen 26; Isolering
- ✓ Flere bygninger; varmepumper, rens av vannbårne vannsystem, forbedring av varmegjenvinnere

Investeringen finansieres med momskompensasjon og eksternt lån.

IKT-investeringer

Kr 600 000,-

I tråd med handlingsplanopplegget foreslår rådmannen at det bevilges 0,6 mill til følgende tiltak:

- ✓ Minne til ESX-erver
- ✓ Brannmurservere

Investeringen finansieres med momskompensasjon og eksternt lån.

Forprosjekt ny brannstasjon

Kr 1 500 000,-

Forprosjektet skal utarbeides innenfor rammen av TBRT sin funksjonsbeskrivelse, som angir en stasjon på rundt 750 kvadratmeter. Forprosjektet skal i det minste gi svar på hvor stasjonen skal lokaliseres og hva som blir kostnadsrammen. Potensialene for samlokalisering og samdrift med andre nødetater skal vurderes. Det forutsettes at forprosjektet utarbeides gjennom løpende dialog med TBRT.

Forprosjektet finansieres med momskompensasjon og eksternt lån.

Utvikling miljøstasjoner/returpunkt

Kr 500 000,-

Avfallsordningen utvikles fortløpende og sammen med stadig nye krav fra sentrale myndigheter, nødvendiggjør dette utstys- og mottakstilpasninger på Oppdal miljøstasjon og returpunkt. Etter mer enn 15 års drift må gammelt utstyr fornyes.

Kostnadene finansieres med låneopptak som vil inngå i beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrene. Bevilgningen *er ikke* overførbare fra år til år.

Budsjett for 2016

Diverse forsterkninger ledningsnett vann

Kr 500 000,-

Tiltaket omfatter eliminering av flaskehals og oppgradering av anlegg for å øke funksjonsdyktighet og leveringssikkerhet både i normal drift, i tilfelle brudd på vitale ledninger og i tilfelle brannuttak.

Kostnadene finansieres med låneopptak, som vil inngå i beregningsgrunnlaget for vanngebyrene. Bevilgningen *er ikke* overførbar fra år til år.

Diverse forsterkninger og utbedringer avløp

Kr 700 000,-

Tiltaket omfatter eliminering av strekk med dårlig kvalitet, og for å bedre sikkerhet i forhold til oppstiving i kommunalt nett og faren for tilbakeslag i private bygg. I tillegg er det et økt behov utskiftninger av maskinelt utstyr m.m. ved Oppdal Sentrum RA etter mer enn 15 års drift.

Kostnadene finansieres med låneopptak, som vil inngå i beregningsgrunnlaget for vanngebyrene. Bevilgningen *er ikke* overførbar fra år til år.

Sanering Nesleveien, vann kr 640 000 og avløp kr 930 000,-

Det legges ny vannledning i Neslevegen. Strekninger med spillvanns- og overvannsledninger med svanker og motfall erstattes med nye ledninger. Der det er nødvendig, gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger

Kostnadene finansieres med låneopptak, og vil inngå i beregningsgrunnlaget for vann- og avløpsgebyrene.

Sanering Roseringen, vann kr 1 400 000 og avløp kr 2 091 000,-

Det legges ny vannledning på strekninger av Roseringen. Strekninger med spillvanns- og overvannsledninger som har svanker og motfall erstattes med nye ledninger. Der det er nødvendig, gis det samtidig pålegg om utskifting av private stikkledninger.

Kostnadene finansieres med låneopptak, og vil inngå i beregningsgrunnlaget for renovasjonsgebyrene.

Nyanlegg Stakksenget (Kinnpiken Utvikling), vann kr 1 751 000 000,- og avløp kr 3 369 000

Tiltaket omfatter nyanlegg av vann- og avløpsledning samt avløpspumpestasjon fra eksisterende hovedledningsnett ved Halsetløkka til nytt byggeområde mellom E6 og Gamle Kongeveg ved Stakksenget. Bakgrunnen er en anmodning fra Kinnpiken Utvikling AS om framføring av vann og avløp til

sine byggeområder. Tiltaket vil være første trinn i en videre utbygging i Kinnpikenområdet. Før iverksettning av prosjektet forutsettes inngått utbyggingsavtale med utbygger.

Kostnadene finansieres med låneopptak, og vil inngå i beregningsgrunnlaget avløpsgebyrene.

Renovering av dekket på friidrettsbanen

Kr 1 250 000,-

Under budsjettbehandlingen vedtok kommunestyret å sette av 1 mill fra infrastrukturfondet til renovering av dekket. Tiltaket ble benevnt som en forskottering, noe som betyr at det skal søkes om spillemidler for å få hele eller deler av beløpet tilbakeført i ettertid. Prosjektet er berettiget til momskompensasjon, og det legges til grunn at bevilgningen anga nettokostnaden.

Kostnadene finansieres med bruk av infrastrukturfondet og momskompensasjon.

Steinmur på Oppdal kirkegård

Kr 1 700 000,-

Bevilgningen kom inn under budsjettbehandlingen. Det er tidligere bevilget 8 mill til utvidelse av kirkegården. Rammen ga ikke dekning for oppsetting av omkransende natursteinmur, og tilleggsbevilgningen skal dekke dette formålet. Prosjektet er berettiget til momskompensasjon. Både momsutgifter og momskompensasjon oppbevares i kirkelig fellesråd sitt regnskap, slik at den kommunale bevilgningen gir dekning for kostnader eksklusiv merverdiavgift.

Kostnaden finansieres med låneopptak.

Andre poster i investeringsbudsjettet

Videreutlånsmidler fra Husbanken

Midlene er knyttet til toppfinansiering for kjøp/bygging av bolig. Låneopptaket i 2016 er fastsatt til 7 mill.

Egenkapitalinnskudd i KLP

KLP har gitt beskjed om at det også i 2016 vil bli innkalt egenkapitalinnskudd fra eierne tilsvarende 0,6 % av pensjonsgrunnlaget. Dette tilsvarer kr 1 397 000,-. Beløpet er ført opp i investeringsbudsjettet med finansiering gjennom låneopptak.

Tjenesteområde stab og støtte

Tjenesteområde omfatter:

- ✓ Rådmann og rådmannens stab
- ✓ Lønn, personal og økonomi
- ✓ IKT
- ✓ Post, arkiv og sekretariat
- ✓ Servicetorget
- ✓ Utvikling og næring
- ✓ Ordning for hovedtillitsvalgt og hovedverneombud

Rådmannen foreslår at fagområdet for oppvekst og fagområdet for helse flyttes fra Plan og Forvaltning til rådmannens stab fra 1. januar 2016. Det vises til begrunnelse og nærmere omtale under avsnittet for organisatoriske endringer.

Kommunereformen

Arbeidet med kommunereformen vil stå sentralt i 2016. Kommunereformen har overordnede mål som vil være førende for kommunens arbeid:

- ✓ Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne
- ✓ Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- ✓ Bærekraftige og økonomiske robuste kommuner
- ✓ Styrket lokaldemokrati

Kommunestyret har bestemt at fire alternativer for fremtidig kommune skal utredes. Utredningsarbeidet skal gjøres ferdig i 2015, og ved utgangen av første halvår 2016 skal beslutningsprosessen være gjennomført.

Tiltak:

- ✓ Legge til rette for bred involvering og engasjement i beslutningsprosessen
- ✓ Legge frem et tilstrekkelig utredet beslutningsgrunnlag for kommunestyret

Sentrumsutvikling

Reguleringsplanen for sentrum avklarer ny "sentrumsgate" og bruken av arealer som frigis etter flytting av E6. Det stilles krav til universell utforming for å sikre funksjonelle kvaliteter. Bygninger og uteområder skal utformes slik at de ikke stenger folk ute fra muligheten til å delta i samfunnet. Prosjektering for opparbeidelse av «sentrumsgata» er oppstartet, og forprosjekt vil bli presentert for kommunestyret etterjuls vinteren 2016. Det tas sikte på anleggsstart juni 2016.

Bredbåndutbygging

Rådmannen har fått i oppdrag å komme i posisjon for å nyte godt av tilskuddsordningen i statens bredbånd-satsing. Statens rolle utøves av NKOM (Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, som foretar fylkesvis tildeling av midler. Tilskuddene til bredbåndutbygging skal gå til områder der slik utbygging ellers ikke ville være kommersiell lønnsom.

Oppdal kommune er etter behandling av søknad 2015 tilgodesett med et tilsagn på kr. 713 800,- for prosjekt kostnadsberegnet til kr. 2 855 200,-. Det er områdene Nordmjøen, Ålbu og Stølen som er omsøkt

for statstilskudd. Områdene er prioritert bl.a. på bakgrunn av såkalte dekningskart.

En av forutsetningene fra NKOM for tilskudd, er kommunal medfinansiering kr. 1 078 440,-. For å realisere anbudsprosess, gjennomføre utbygging og slik benytte seg av statstilskudd, må kommunal medfinansiering avklares i budsjettet. Tiltaket er ikke tatt inn i rådmannens budsjettforslag for 2016.

Fritidsbebyggelse

Utviklingen av fritidsbebyggelsen forteller at Oppdal er attraktiv som hyttekommune i Midt - Norge. Det er avsatt arealer til fritidsbebyggelse i arealdelen i kommuneplanen. Behovet for nye arealer til fritidsbebyggelse vurderes i forbindelse med rullering av arealdelen i kommuneplanen. Det er viktig å ha fokus på fritidsinnbyggerne som deltidsinnbyggere sett i lys av tilgjengelighet på tjenester og servicefunksjoner.

Samfunnsikkerhet

Beredskapsplikten pålegger kommunen å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnsikkerhet og beredskap, og understreker kommunens rolle som samordner og pådriver i samfunnsikkerhetsarbeidet. Den helhetlig risiko- og sårbarhetsanalysen skal danne grunnlaget for kommunes målrettede arbeid for å redusere risiko og sårbarhet, gjennom forebyggende arbeid, beredskap og evne til krisehåndtering.

Tiltak:

- ✓ Ferdigstille arbeidet med arealdelen i kommuneplanen
- ✓ Utvikle frigjorte areal som følge av omleggingen av E-6 i tråd med vedtatt reguleringsplan
- ✓ Gjennomføre innbyggerundersøkelse

Tiltak innen oppvekstområdet

- ✓ Bidra til god kvalitet i kommunale og private barnehager gjennom veiledning og tilsyn.
- ✓ Sikre, utvikle og styre kvaliteten i Oppdalsskolen gjennom gode systemer, tett oppfølging og godt samarbeid med skolene.
- ✓ Utarbeide strategiske kompetanseplaner for barnehage og skole.

Tiltak innen folkehelse

- ✓ Utarbeide Folkehelseplan for kommunen
- ✓ Følge opp resultatene fra Ungdata-undersøkelsen og målene i overordnet målekart

Digital kommunikasjon

Fra 2014 ble nye regler vedtatt som gjør digital kommunikasjon til hovedregelen når forvaltningen kommuniserer med innbyggere og næringsliv. Formålet med regelendringene er å gi innbyggerne og næringsdrivende en enklere hverdag og bidra til å fornye, forenkle og forbedre forvaltningen. Mange av disse reglene trer i kraft i 2016.

Kommunens hjemmeside er hovedkanalen for informasjon om kommunens tjenestetilbud, ansvarsområder og politiske saker. Gjennom gode nettsider sikres

Budsjett for 2016

innbyggerne mulighet for selvbetjening og døgnåpen forvaltning. De digitale tjenesteløsningene skal ha universell utforming og nettsidene bør oppgraderes i tråd med kravet.

Omfanget og kompleksiteten av IKT tjenester som leveres til enhetene har økt og øker kontinuerlig. IKT er det daglige verktøyet i de fleste tjenestene og det forventes at IKT-systemene til enhver tid skal fungere. Kvaliteten på vår tekniske struktur blir stadig utfordret i forhold til kapasitet til å håndtere de ulike programmene. Kravet om oppgradering av teknisk plattform for integrasjon mellom forskjellige fagsystemer og IKT løsninger skjer raskere. Dette fører til økt kompleksitet og sårbarhet med hensyn til ressurser for å imøtekomme både forventninger og krav til løsninger.

Tiltak innen IKT :

- ✓ Ferdigstille kommunens IKT strategiplan i 2016. Denne har bremsert noe i sykemeldingsperioden i Stab og støtte.
- ✓ Utarbeide nytt reglement for interaksjonen mellom IKT og enhetene, i dag kalt Arbeids og Oppgavefordelingsreglement.
- ✓ 0,6 mill. kr skal brukes til oppgradering av teknisk plattform, dvs minne i virtuelle servere og nye servere for brannmur .
- ✓ Implementere SVAR UT – digital post for tjenesteområdene. Denne må komme i gang snarest, men vi kan nok se 2016 før dette er klart.
- ✓ Oppgradere hjemmesiden til å møte kravene i forhold til brukervennlighet, effektivitet og tilgjengelighet. Dette må også ses i sammenheng integrering mellom fagapplikasjoner.
- ✓ Skolene skal ut med nytt prosjekt vedr. pc'er/nettbrett

Det finnes ikke nødvendigvis midler til å løse de ovenstående punktene fullt ut. Dette fordi de 0,6 mill IKT har til investering er bundet opp i helt nødvendige tiltak.

Utviklings- og fornyingsprosjekt

- ✓ Kommunens systemer for forvaltning av de kommunale utleieboligene har ikke fungert på en sånn måte at standarden på boligene er holdt ved

like. Kommunestyret vil bli forelagt en utredning som synliggjør nye måter å forvalte disse eiendommene på.

- ✓ Bedre det tverrfaglige samarbeidet på tvers av enheter for å løse bestemte tjenester, her nevnes konkret tjenester i forhold til brukere med særskilte behov, integrering og likestilling av flyktninger og innvandrere.
- ✓ Bedre samhandling og arbeidsprosesser i/mellom tekniske tjenester -bygg og eiendom og enhetene.
- ✓ Bedre samhandling og arbeidsprosesser mellom servicetorget og plan og forvaltning.

Andre sektorovergrepene tiltak

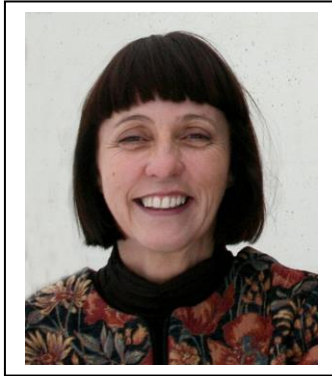
- ✓ Videreutvikle resultatledelse med særskilt fokus på måleindikatorer som gir mening i forhold til resultat for brukerne
- ✓ Kvalitetsstyring/sikringssystem skal gi gode forutsetninger for god intern kontroll. Et ledd i dette er å gjennomføre og bruke risiko- og sårbarhetsanalyse for tjenesteområdene. Enhetene gis støtte og opplæring i bruk av metoden.
- ✓ Gjennomgå informasjonssikkerhetsarbeidet i enhetene i henhold til retningslinjene i håndbok for informasjonssikkerhet

Medarbeidere

- ✓ Stab og støtte skal oppleves som en helhetlig støttetjeneste. Det betyr bl.a. konkret at mål, utfordringer, tiltak og resultat som berører flere, tas opp samlet. Samtidig ønsker tjenesten å være proaktiv i støtte og tjenesteyting overfor enhetene.
- ✓ Det har vært utfordringer med innføring av kompetansemodulet i Visma. Nå er dette på plass og kompetanseregistrering er i gang innen helse og omsorg. På sikt skal dette skje på alle tjenesteområdene.
- ✓ Uføreandelen i Oppdal kommune er økende, spesielt for unge arbeidstakere (40 år og oppover). Holdningsskapende arbeid og forebygging må i sterkere grad være i fokus.

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11 2014	Landet ex Oslo 2014
	2012	2013	2014		
Brutto driftsutgifter administrasjon og styring, i % av totalt	6,0	5,4	5,9	6,2	6,4
herav Brutto driftsutgifter styring og kontrollvirksomhet	0,7	0,7	0,7	0,7	0,6
herav Brutto driftsutgifter administrasjon	5,3	4,7	5,2	5,5	5,8
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb.	4 074	3 958	4 399	4 808	4 611
herav Brutto driftsutgifter til politisk styring, i kr. pr. innb.	395	441	393	431	363
herav Brutto driftsutgifter til kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	97	94	102	117	98
herav Brutto driftsutgifter til administrasjon, i kr. pr. innb.	3 107	2 984	3 260	3 707	3 546
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	2 403	2 352	2 612	3 056	2 875

Budsjett for 2016

Organisasjonssjef Ingrid Lien

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	21 701
Driftskonsekvens av IKT-investering	145
Effektiviseringskrav	-65
Ramme i økonomiplanen	21 781
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	761
Økning i pensjonskostnadene	30
Lærlingestilling	85
Overføring av fagansvar helse	769
Overføring av fagansvar oppvekst	1 237
Effektiviseringskrav	-42
Ramme i budsjettvedtaket	24 784

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	20 604	21 964	22 390	24 784
Disposisjonsfond (1.000 kr)	2 485	906	875	875
Fast ansatte	25	24	24	26
Faste årsverk	24,3	22	22	24,5
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Antall lønns- og trekkoppgaver	1 220	1 216	1 220	1 210
Antall behandlede politiske saker	299	321	320	320
Alkoholloven - antall saker	50	40	40	70
Søknad om barnehageplass - antall saker		116	140	140
Databrukere administrasjonsnett	750	750	750	750
Databrukere lærer/elevnett	1 050	1 050	1 050	1 050
Besøk pr år på hjemmeside	121 000	130 000	137 000	145 000

Målekart for stab og støtte

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Brukertilfredshet					
	PAS, IKT, lønn, personal og økonomi - interne tj.:					
	Informasjon	4,8		4,8	4,8	
	Tilgjengelighet og respons	4,9		4,9	4,9	
	Resultat for brukerne -Hjelp og støtte	5,0		5,0	5,0	
	Serviceforret:					
	Informasjon og service (bruker)			5,0	5,0	
	Informasjon og service (inntrykk)			4,6	4,6	
	De internettbaserte tjenestene (bruker)			4,6	4,6	
	De internettbaserte tjenestene (inntrykk)			4,6	4,6	
	Utviklingsenheten:					
	Utvikling av kommunesenteret			4,5	4,5	
	Utvikling av tettsteder/boområder			4,0	4,0	
	Næringsutvikling			4,5	4,5	
	Ivaretagning av friluftsområder			4,8	4,8	
	Leke- og aktivitetsområder			4,6	4,6	
	Målt kvalitet	Behovsdekning				
	Oppetid data	99,90 %	99,00 %	99,90 %	99,90 %	
	Antall stedlige tilsyn barnehager				2	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Andel barn 1 - 5 år med barnehageplass	94,6	93,00 %	> 94,6%	> 93%	
	Saksbehandlingstid helse	4 uker	< 4 uker	< 4 uker	< 4 uker	
	Avvik i forhold til leveranse i Infoland	0	0	< 3	< 3	
	Faglig kvalitet					
	Antall avvik ift. internkontroll	0	2	< 3	< 3	
	Vedtak opphevet av klageorg. Oppvekst				0	
	Vedtak opphevet av klageorg. Helse	0	0	0	0	
	Revisjonsberetning	Ren	Ren	Ren	Ren	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Organisering av arbeidet	4,8		4,8		
	Innhold i arbeidet	5,1		5,1		
	Fysiske arbeidsforhold	4,8		4,8		
	Samarbeid med kollegaer	5,4		5,4		
	Mobbing, diskriminering	5,4		5,5		
	Nærmeste leder	5,2		5,2		
	Overordnet ledelse	4,8		4,8		
	Faglig og personlig utvikling	4,8		4,8		
	Stolthet over egen arbeidsplass	4,9		4,9		
	Helhetsvurdering	5,1		5,1		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	3,8 %	7,3 %	2,8 %	3,0 %
		Langtidsfravær	3,1 %	6,9 %	2,4 %	2,6 %
Korttidsfravær		0,7 %	0,4 %	0,4 %	0,4 %	
Deltidsstillinger						
Antall ansatt med mindre enn 50%		0	0	0	0	
Økonomi	Bevilgningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjettramme	2,0 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %	
	Kostnadseffektiv drift					
	Netto driftsutgift til adm. og styring i % av totale utgifter	7,3 %	7,9 %	7,0 %	7,5 %	

Budsjett for 2016

Tjenesteområde Plan og forvaltning

Tjenesteområdet omfatter:

- ✓ Enhetsledelse: 1 årsverk.
- ✓ Landbruksforvaltning: Fagområdet har 3,2 årsverk
- ✓ Miljøforvaltning: Fagområdet har 1,6 årsverk
- ✓ Plan, byggesak og oppmåling: Fagområdet har 6,5 årsverk
- ✓ Helse: Fagområdet har 1,3 årsverk og omfatter miljørettet helsevern, legetjeneste og folkehelsekoordinering.
- ✓ Kultur: Fagområdet har 1 årsverk og omfatter forvaltning av kultursaker. I tillegg er det 1 årsverk som engasjement for bygdebokforfatter i perioden 2016-2019. Da fullføres Oppdals gards- og slekthistorie.

Fokusområde livskvalitet:

Plan og forvaltning bidrar på en rekke områder som har betydning for innbyggernes livskvalitet. Noen av utfordringene er:

- ✓ Gjennom tverrfaglig samarbeid å legge til rette for innbyggernes behov og interesser i planarbeid, f.eks: hensynet til barn og unge, universell utforming, folkehelse.
- ✓ Bidra til mangfoldig kulturarbeid gjennom samarbeid med frivillige.
- ✓ Sammen med flere aktører ivareta et levende kulturlandskap med biologisk mangfold, bygningsmiljø og god fremkommelighet for et aktivt friluftsliv.
- ✓ Bidra til å øke folks bevissthet og kunnskap om beitedyr og landbrukets betydning for landskapet.

Fokusområde brukere:

Enheten skal kontinuerlig arbeide for et godt omdømme. Dette skal gjøres ved å:

- ✓ Opprettholde god service og tilgjengelighet til brukere.
- ✓ Samarbeide med idrettsrådet om anleggsutvikling og aktivitet for barn og unge.
- ✓ Utvide kulturtilbudet til eldre.
- ✓ Avklare organisering av legevakttilbudet i samarbeid med legene i Oppdal.

- ✓ Opprettholde god samhandling mellom enheter, legetjeneste og helseforetak.
- ✓ Ha gode rutiner for byggesaksbehandling for å sikre forutsigbarhet.
- ✓ Øke kompetansen i landbruksforvaltningen i økonomisk veiledning.
- ✓ Utarbeide nye rutiner innen hogst/oppfølging av hogstfelt for å sikre bedre dialog og samarbeid mellom skogbruker, lokal forvaltning og Allskog.
- ✓ Evaluere ordningen med slamtømming for fritidsboliger i 2016.
- ✓ Få utvikle bedre vedlikehold og drift av Kullsjøen friluftslivsområde.
- ✓ Samarbeide tverrfaglig, sammen med aktører i næringslivet, for å få en forskriftsmessig håndtering av næringsavfall.
- ✓ Etablere gode rutiner for å oppdatere og bedre informasjon på kommunens hjemmeside.

Fokusområde medarbeidere:

Enheten har gjennom de siste år hatt skifter i ledertillinger. Videre har flere vært tilsatt i vikariat og midlertidige stillinger. I 2016 ligger det til rette for en større grad av stabilitet blant ansatte. Enhetens ansatte gir tilbakemelding om trivsel i arbeidsmiljøet. Dette gir et godt grunnlag for fokusområdene det er ønske om å prioritere i 2016:

- ✓ Avklare roller og ansvarsfordeling i lederteamet.
- ✓ Bedre informasjonsflyt og tverrfaglig samarbeid i enheten.
- ✓ Arbeide aktivt for et godt arbeidsmiljø på ulike arenaer.

Fokusområde økonomi:

En utfordring på inntektssiden er knyttet til plan, byggesak, oppmåling og miljø, hvor antall og type saker er avgjørende for størrelsen på inntektene. Dette er ikke kjent ved budsjetteringstidspunktet. Metoden for budsjettering er basert på prognoser fra tidligere år.

Enhetens målekart:

I målekartet under behovsdekning og målt kvalitet er det for 2015 og 2016 beskrevet mål som innfrir lovkrav om saksbehandlingstid, mens resultatet viser faktisk brukt saksbehandlingstid.

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11 2014	Landet ex Oslo 2014
	2012	2013	2014		
Nto dr.utgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og miljø pr innb.	750	729	642	601	614
Brto dr.utgifter bygge-, delesaksbeh. og seksjonering pr søknad og melding	7 143	5 516	9 452		8 769
Brto dr.utgifter byggesak og seksjonering pr. kvm. godkjent br.areal	113	91	99	136	134
Korr brto driftsutgifter bygge-, delesaksbeh. og seksjonering, per årsinnb.	144	104	139	191	198
Korr brto driftsutgifter kart og oppmåling, per årsinnbygger	135	124	126	171	171
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist	60	16	19		38
Gj.snittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist	13	16	18	18	20
Antall utstedte målebrev siste år per 1000 eiendommer i kommunen	18	15	13		8

Budsjett for 2016

Leder for plan og forvaltning
Ane Hoel

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	60 752
Utgiftsendring for enkeltvedtak privat skole	-360
Kompetansehevingstiltak i grunnskolen	100
Prosjekt for grunnleggende ferdigheter i skolene	100
Tilskudd alpinuniversitetslag	200
Effektiviseringskrav	-52
Ramme i økonomiplanen	60 740
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	1 651
Økt pensjonskostnad	24
Overført Oppdal Kulturhus KF - museum	-1 042
Overført til stab og støtte – oppvekst og helse	-2 006
Overført til helse- og oppvekstforvaltning	-46 227
Effektiviseringskrav	-19
Ramme i budsjettvedtaket	13 121

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	62 216	66 106	62 051	13 121
Disposisjonsfond (1.000 kr)	2 100	1 861	1 861	1 636
Fast ansatte	25	25	21	19
Faste årsverk	18,02	18,25	17,1	15,5
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Antall behandlede byggesaker	265	202	200	200
Antall sluttbehandlede plansaker	11	16	15	15
Antall gjennomførte oppmålingssaker	199	164	220	220
Antall behandlede saker produksjonstilskudd	458	452	450	450
Antall behandlede saker vedr. skjøtsel av kulturlandskap	237	238	240	240
Antall bruksutbygginger finansiert over BU-ordningen	15	12	15	15
Antall utslippstillatelser avløpsanlegg <15 pe	50	63	50	50
Antall utslippstillatelser avløpsanlegg 15 - 50 pe	5	5	5	5
Antall vaksineringer av personer over 65 år		0	550	550

Målekart for plan og forvaltning

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet - helhetsvurdering				
		Byggesak - tiltakshaver			> 4,6	
		Byggesak - bransje	4,4		> 4,6	
		Saksbehandling produksjonstilskudd			> 5,0	
	Målt kvalitet	Saksbehandling utslippstillatelser avløpsanlegg			> 5,0	
		Behovsdekning				
		Saksbehandlingstid byggesak, 1- trinns beh § 20-1 og 20-2	3 uker	< 3 uker	< 3 uker	
		Saksbehandlingstid byggesak, 2-trinns behandling	10 uker	< 12 uker	< 12 uker	
		Saksbehandlingstid reg.planer	31 uker	< 28 uker	< 36 uker	
		Saksbehandlingstid oppmåling	9 uker	< 5 uker	< 9 uker	
Saksbehandlingstid utslippstillatelser avløpsanlegg	6 uker	< 6 uker	< 6 uker	< 6 uker		
Saksbehandlingstid landbruk	6 uker	< 5 uker	< 4 uker	< 4 uker		

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
	Saksbehandlingstid kultur	4 uker	< 4 uker	< 4 uker	< 4 uker
	Faglig kvalitet				
	Vedtak opphevet av klageorganet PBO	2	2	< 5	< 3
	Vedtak opphevet av klageorg. Landbruk	1	2	< 2	< 2
	Vedtak opphevet av klageorg. Miljø	0	0	0	0
	Vedtak opphevet av klageorg. Kultur	0	0	0	0
Medarbeidere	Opplevd kvalitet				
	Medarbeidertilfredshet				
	Organisering av arbeidet	4		> 4,5	
	Innhold i arbeidet	4,9		> 4,5	
	Fysiske arbeidsforhold	4,7		> 4,5	
	Samarbeid med kollegaer	5		> 5,0	
	Mobbing, diskriminering	4,5		6	
	Nærmeste leder	3,9		> 5,0	
	Overordnet ledelse	3,2		> 4,5	
	Faglig og personlig utvikling	4,6		> 4,5	
	Stolthet over egen arbeidsplass	3,6		> 5,0	
	Helhetsvurdering	3,8		> 4,5	
	Målt kvalitet				
	Fravær				
	Samlet fravær	5,60 %	8,54 %	< 1,8 %	5,00 %
Langtidsfravær	5,00 %	8,19 %	< 1,4 %	5,00 %	
Korttidsfravær	0,60 %	0,35 %	0,40 %	0,40 %	
Deltidsstillinger					
Antall ansatt med mindre enn 50%	2	3	2	2	
Øko-nomi	Målt kvalitet				
	Bevilningene overholdes				
	Avvik i forhold til budsjetteramme	-3,5 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %

Budsjett for 2016

Tjenesteområde helse og familie

Tjenesteområde omfatter:

Barneverntjenesten, psykisk helse- og rusarbeid, PP-tjenesten, helsestasjon- og skolehelsetjenesten, jordmortjenesten, frisklivssentral og medisinsk rehabilitering.

Fokusområde livskvalitet

For at brukerne skal oppleve større kontroll over faktorer som påvirker egen helse, skal tjenestene bidra til at brukere utvikler personlige ferdigheter og positive mestringsstrategier.

- ✓ Universelle helsefremmende og forebyggende tiltak
- ✓ Forebyggende tilbud til grupper og enkeltindivider, herunder:
  - Frisklivssentral
  - Familiesenter
- ✓ Delta i systematisk forpliktende folkehelsearbeid
- ✓ Systemsamarbeid med skole og barnehagesektor, herunder:
  - Forebygge frafall i videregående
  - Skoleprogrammer

Fokusområde brukere

Psykisk helse hos barn og unge

Flere barn og unge har behov for oppfølging knyttet til psykisk helse. For å kunne imøtekomme behovet for forebygging og oppfølging må deler av tjenestetilbudet for barn og unge styrkes. Styrkingen skjer gjennom å øke tilgjengeligheten, tilrettelegging i barnehage- og skoletilbudet, økt foreldreveiledning og veiledning til personell i barnehage og skole, universelle tilbud med fokus på mestring og ulike gruppetilbud til barn og unge.

- ✓ 80 % stillingsressurs i PP-tjenesten
- ✓ 20 % stillingsressurs i skolehelsetjenesten

Kommunale boliger for brukere med langvarige og sammensatte behov

Det er behov for differensierte botilbud ut i fra mestringsnivå. Et økende antall unge voksne har behov for boliger, med mulighet for bistand opptil flere ganger i døgnet.

- ✓ Fremskaffe kommunale boliger
- ✓ Tverretattlig gruppe som jobber med kartlegging og oppfølging av beboere i kommunale boliger

Aktivitetstilbud til unge voksne med utfordringer knyttet til psykisk helse og rus

Det er en økning i andel unge voksne som har behov for tilrettelagte aktivitetstilbud (ikke arbeidstrening). Dagens tilbud på «Huset» er i stor grad tilpasset en eldre målgruppe.

- ✓ Videreutvikle innholdet i aktivitetstilbudet i kommunen («Huset» og Bjørndalshagen)

Ombygging og tilpasning av private boliger

Økende antall brukere bor i egen bolig med sykdom og funksjonsnedsettelse. Det krever økt kapasitet til veiledning i forbindelse med tilrettelegging og ombygging av boligene, formidling og oppfølging/opplæring av tekniske hjelpemidler. Det er behov for mer ergoterapikompetanse i arbeidet.

- ✓ Omfordeling av arbeidsoppgaver inntil videre

Rehabilitering av brukere etter sykdom/skade

- ✓ Utarbeide tverrenhetlig plan for systematisk hverdagsrehabilitering og rehabilitering

Fragmentering av tjenester for brukerne

Koordinert og helhetlig tjenestetilbud til brukerne er utfordrende pga. manglende samlokalisering.

- ✓ Systematisk samhandling i påvente av samlokalisering

Forebygge vold og seksuelle overgrep

Nasjonal forskning viser store mørketall når det gjelder avdekking av vold og seksuelle overgrep mot barn og unge.

- ✓ Informasjon og undervisning til personell i skole og barnehage, og til barn og unge
- ✓ Tidlig identifisering av barn og unge som er utsatt for vold og seksuelle overgrep
- ✓ Samarbeid med andre enheter
- ✓ Kommunal handlingsplan mot vold og seksuelle overgrep

Kommunal barselomsorg

Deler av ansvaret for barselomsorgen er overført til kommunene. Utfordringer er knyttet til innføring av to tidlige hjemmebesøk og samhandling mellom kommune og sykehus.

- ✓ Dimensjonering av tjenestene
- ✓ Implementere hjemmebesøkene
- ✓ Struktur for samhandling med sykehuset

Frisklivssentralen

Frisklivstilbudet skal implementeres i det øvrige kommunale arbeidet.

- ✓ Samarbeidsavtaler mellom ulike tjenester og frisklivssentralen

Familiesenteret er et lavterskel tilbud

- ✓ Informasjon om tilbudet innad og utad i organisasjonen

Flyktninger

Økende andel flyktninger bosettes og krever forsterkede og samordnede tilbud.

- ✓ Tilbudet til flyktninger forsterkes
- ✓ Øke samhandling for å sikre koordinerte tjenester

Budsjett for 2016

Fokusområde medarbeidere

Rekruttere kvalifisert personell, satse på videreutdanning i ledelse og utarbeide kompetanseplan.

- ✓ Involvering og ansvarliggjøring av medarbeiderne
- ✓ Felles forståelse av kommunal økonomi

Fokusområde økonomi

Deler av tjenesten (barnevernet) har uforutsigbar økonomi og det er vanskelig å forutsi resultatet.

- ✓ God budsjettkontroll

Deler av tjenesten er prosjektbasert blant annet frisklivsprosjektet og rusprosjektet. Usikkert om det blir videreført.

- ✓ Midlene må inn i budsjetttrammene for å sikre fast drift

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2012	2013	2014	2014	2014
Netto driftsutgifter pr innbygger til kommunehelsetjeneste	2 498	2 779	3 218	2 854	2 317
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	10,9	10,9	11,4	11,2	10,4
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	8,8	8,2	9,6	9,6	9,0
Netto driftsutgifter pr innb. 0-17 år, barnevernstjenesten	4 741	4 895	5 064	8 076	7 986
Andel undersøkelser med behandlingstid innen 3 måneder, barnevernet	100	98	98	75	78
Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	6,5	5,9	5,2		4,8

Enhetsleder
Hanna Lauvås Westman

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	23 665
Psykisk helse for barn og unge	610
Effektiviseringskrav	-79
Ramme i økonomiplanen	24 196
<i>Justeringer i budsjettet::</i>	
Pris- og lønnsvekst	749
Økt pensjonskostnad	39
Bortfall av institusjonsplassering i barnevernet	-500
Effektiviseringskrav	-49
Ramme i budsjettvedtaket	24 435

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	21 802	22 559	24 237	24 435
Disposisjonsfond (1.000 kr)	3 454	3 725	3 792	3 792
Fast ansatte	42	40	40	42
Faste årsverk	30	33	33	33,51
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Psykisk helse- og rus:				
Alle tjenestemottakere psyk.helse- og rusarbeid	207	264	220	400
Tjenestemottakere psyk.helse <18 år	12	15	15	30
Tjenestemottakere psyk.helse med rusproblem			23	25
Brukere av dagtilbud psykisk helse	36	32	38	40
Medisinsk rehabilitering:				
Antall henvendelser til med.rehab.	480	463	462	490
Barn med oppfølging med.rehab	43	35	45	45

Budsjett for 2016

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Antall brukere på kort.opphold, m/tilbud fra med.reh.			35	40
Antall vedtak om indiv.plan til koordinerende enhet			5	5
Antall brukere av frisklivstilbud			50	50
Barnevern:				
Antall meldinger til barnevernet	60	45	50	50
Antall barn med hjelpetiltak i barnev.pr.30.06/31.12		47/44	40/	42
Barn med omsorgstiltak i barnev.pr.30.06/31.12	11	11	11	11
Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:				
Antall nyfødte	74	78	78	78
Antall tverrfaglige konsultasjoner i familiesenteret			100	100
PP-tjenesten:				
Tjenestemottakere i PP-tjenesten	176	161	170	170
Brukere m/sakkyndig uttalelse fra PP-tjenesten	84	80	82	80

Målekart for helse og familie

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
Brukere	Opplevd kvalitet				
	Brukertilfredshet				
	Psykisk helse- og rusarbeid (skala 0-4):				
	Resultat for brukerne				3,5
	Respektfull behandling				3,7
	Brukermedvirkning				3,5
	Tilgjengelighet				3,5
	Medisinsk rehabilitering (skala 0-6):				
	Resultat for brukerne	4,9		5,0	
	Respektfull behandling	5,8		5,9	
	Brukermedvirkning	5,4		5,5	
	Tilgjengelighet	5,4		5,5	
	Helsestasjon- og skolehelsetjeneste (skala 0-6):				
	Resultat for brukerne				5,0
	Respektfull behandling				5,0
	Brukermedvirkning				5,0
	Tilgjengelighet				5,0
	Målt kvalitet				
	Behovsdekning				
	Medisinsk rehabilitering:				
	Andel fysioterapitjeneste i helsestasjon og skolehelsetj.			75 %	75 %
	Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:				
	Skolehelsetj. tilstedeværelse i hht normtall	50 %	60 %	100 %	100 %
Faglig kvalitet					
Barnevern (pr.31.06/31.12):					
Andel meldinger i barnevernet gjennomført innen frist	100 %	100 %	100 %	100 %	
Andel undersøkelser i barnevernet gjennomført innen frist	100 %	100 %	100 %	100 %	
Andel barn i barnevernet med lovpålagt tiltaksplan	100 %	100 %	100 %	100 %	
Helsestasjon- og skolehelsetjeneste:					
Andel hjemmebesøk av jordmor innen 48 timer e.utreise			90 %	95 %	
Andel 3.trinnselever med overvekt, IsoKMI >25	21,25 %	16,00 %	<16 %	<16%	
Andel gravide med overvekt, KMI >25	36,47 %	23,00 %	<35 %	<30%	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Gjennomføring av lovpålagte konsultasjoner helsestasjon	90 %	90 %	100 %	100 %	
	PP-tjenesten:					
	Andel sakkyndige vurderinger i PP-tjenesten innen fristen			100 %	100 %	
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Organisering av arbeidet	4,8		5,0		
	Innhold i arbeidet	5,2		5,5		
	Fysiske arbeidsforhold	4,7		4,9		
	Samarbeid med kollegaer	5,4		5,7		
	Mobbing, diskriminering	5,5		6,0		
	Nærmeste leder	4,9		5,0		
	Overordnet ledelse	4,3		4,4		
	Faglig og personlig utvikling	4,6		4,7		
	Stolthet over egen arbeidsplass	5,2		5,5		
	Helhetsvurdering	4,9		5,0		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	11,9 %	7,7 %	4,0 %	5,0 %
		Langtidsfravær	10,8 %	7,0 %	2,0 %	4,0 %
		Korttidsfravær	1,1 %	0,7 %	2,0 %	1,0 %
Deltidsstillinger						
	Antall ansatt med mindre enn 50%	1	0	0	0	
Øko-nomi	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes				
		Avvik i forhold til budsjetttramme	6,5 %	2,2 %	0,0 %	0,0 %

Budsjett for 2016

Tjenesteområde omsorg

Tjenesteområde omfatter:

- ✓ Sykehjem, røntgen, dialyse, institusjonskjøkken, kommunalt akutt døgntilbud (KAD)
- ✓ Heldøgns omsorgsbolig, hjemmesykepleie, boveiledning, hjemmehjelp, BPA (Brukerstyrt personlig assistent), omsorgslønn, dagtilbud/aktivisering, dagtilbud for personer med demens, demensteam, hverdagsrehabilitering, avlastning og aktivitets-kontakt.

Livskvalitet

Manglende kapasitet tilrettelagte boliger for unge voksne med sammensatte behov, og for personer med demens. Dårlig vedlikehold av eksisterende boliger fører til dårlig livskvalitet og vanskelig å rekruttere beboere.

Tiltak:

- ✓ Forslag til tiltak i boligsosial handlingsplan innarbeides i Handlingsplan 2016-2019, og iverksettes. Tverretattlig gruppe bestående av tekniske tjenester, hjemmetjenesten, psykisk helse, rus og flyktingetjenesten jobber med kartlegging og oppfølging av beboere i kommunale boliger.
- ✓ Prosjektering av heldøgns boliger for personer med demens.

Utvikle kommunale tjenester for å møte utfordringer knyttet til Samhandlingsreformen og forebyggende helsearbeid (diabetes, kreft, KOLS, demens). Utvikle tjenester etter prinsippet om rett kompetanse på rett plass til rett tid.

Tiltak:

- ✓ Iverksette tiltak i kompetansestyringsplan for helse- og omsorgstjenesten.

Flere eldre kan føre til flere med sviktende helse og nedsatt livskvalitet.

Tiltak:

- ✓ Videreutvikle lavterskeltilbud og stimulere til mestring av egen hverdag (egenomsorg, aktivitet, arbeid, fritid)
- ✓ Videreføring av EDEN og Myskja samt iverksette Livsgledesykehjem.
- ✓ Utvikle ulike organisasjonsformer for aktivitets-kontakt

- ✓ Utpøving av velferdsteknologi fortsetter frem til april 2016

Brukere

Økende behov for dagtilbud for unge uføre brukere med sammensatte behov.

Tiltak:

- ✓ Utrede og videreutvikle innholdet i kommunens samlede dagtilbud for å gjøre dette mer tilgjengelig for denne brukergruppen.

Skape en felles forståelse for nivået på tjenestene med bakgrunn i krav fra overordnede myndigheter, politiske rammebetingelser og mål for helse- og omsorgstjenesten i Oppdal.

Tiltak:

- ✓ Fullføre og implementere tjenestekriterier i enhetene

Rehabilitering av brukere og pasienter etter sykdom eller skade. Tiltak:

- ✓ Utarbeide tverrenhetlig plan for systematisk hverdagsrehabilitering og rehabilitering.

Medarbeidere

Utfordring med å sikre tilstrekkelig kontinuitet og kompetanse på grunn av fravær og stor forekomst av deltidsstillinger.

Utfordrende bemanningssituasjon i hjemmetjenestene knyttet til ressurskrevende brukere.

Tiltak:

- ✓ Tilstrebe heltidskultur. Prøve ut alternative arbeidstidsordninger
- ✓ Kompetansehevede tiltak
- ✓ Videreutvikle utvidet omsorgsforum

Økonomi

Uforutsette ressurskrevende brukere (tilkomst og frafall). Lovpålagte tjenester som øker i omfang uten økning av ressursramme.

Tiltak:

- ✓ Snu steiner og se etter effektiviseringspotensiale.
- ✓ God budsjettkontroll.

Innsparing etter ostehøvelmetoden.

- ✓ Tiltak: Nedlegging av ikke-lovpålagte tjenester i stedet.

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11 2014	Landet ex Oslo 2014
	2012	2013	2014		
Korr. brutto driftsutgifter pr. mottaker av pleie og omsorgstjenester	391 803	382 909	410 213	385 266	392 678
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	78	66	63	78	69
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	419	437	428	363	333
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	5,6	5,7	11,0	5,2	3,9
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	867 183	884 367	969 083	995 840	1 028 644
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	6,9	6,7	4,5	9,4	9,2
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	5,0	4,9	10,1	4,8	4,7

Budsjett for 2016

Hjemmetjenester

Enhetsleder Lill Wangberg

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	63 028
Multifunksjonshemmet barn	500
Ressurskrevende tjenestemottakere	700
Økt bemanning i BOAS	400
Effektiviseringskrav	-228
Ramme i økonomiplanen	64 400
<i>Justeringer i budsjettet::</i>	
Pris- og lønnsvekst	1 599
Økt pensjonskostnad	142
Effektiviseringskrav	-137
Ramme i budsjettvedtaket	66 004

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	57 417	60 405	64 457	66 004
Disposisjonsfond (1.000 kr)	3 287	3 767	3 437	3 437
Fast ansatte	187	187	181	177
Faste årsverk	114,12	110,1	113,4	116,2
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Vedtaks timer, helsetjenester i hjemmet*	57 081	100 992	115 000	116 000
Vedtaks timer praktisk bistand/hjemmehjelp/bolig*	12 546	19 705	21 952	21 060
Vedtaks timer BPA	1 656	5 030	13 452	13 677
Antall trykksalarmer	168	147	101	100
Antall utløste alarmer	2 598	1 691	1 118	1 100
Mottakere av omsorgslønn	7	8	8	8
Antall ressurskrevende brukere	12	13	12	13
Antall brukere i heldøgns omsorgsbolig	45	68	63	63
Antall brukere som mottar avlastning i bolig	9	6	6	4
Antall brukere som mottar avlastning i private hjem	2	2	1	1
Antall brukere som mottar boveiledning	5	6	6	8
Antall brukere/pas. som mottar dagtilbud	31	34	30	30
Antall brukere som har aktivitetskontakt	54	56	52	54
Antall timer brukt aktiviteskontakt	7 934	7 652	6 840	6900
Feriepasienter	5	19	15	16
Antall brukere som mottar hverdagsrehabilitering	5	18	15	16
Antall brukere som mottar matombringing	85	56	50	50
Antall vedtaks timer boveiledning/PBO*	56 113	17 547	822	1 032

Målekart for hjemmetjenestene

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
Brukere	Opplevd kvalitet				
	Brukertilfredshet hjemmetjenester				
	Resultat for brukeren	5,6	5,4	5,6	5,6
	Brukermedvirkning	5,1	4,9	5,1	5,1
	Trygghet og respektful behandling	5,3	5,2	5,3	5,3
	Tilgjengelighet	5,4	5,3	5,4	5,4
	Informasjon	5,4	5,3	5,4	5,4

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Generelt fornøyd med tjenesten	5,7	5,6	5,7	5,7	
	Brukertilfredshet personer med utviklingshemming					
	Trivsel	5,6	5,3	5,6	5,6	
	Brukermedvirkning	5,4	4,8	5,4	5,4	
	Respektfull behandling	4,5	5,1	4,5	5,1	
	Tilgjengelighet	5,1		5,1		
	Fysisk miljø					
	Informasjon	5,3	4,8	5,3	5,3	
	Personalets kompetanse					
	Samordning mot andre tjenester	6				
	Målt kvalitet	Behovsdekning				
		Venteliste omsorgsbolig	13	7	5	5
		Venteliste Boas	33	19	15	15
		Faglig kvalitet				
		Antall årsverk med høgscoleutdanning	38,46	37,8	39,81	40,81
		Antall årsverk med fagutdanning	48,64	51,29	53,79	56,8
		Antall årsverk ufaglærte	27,02	21,00	19,38	18,68
	Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet				
		Organisering av arbeidet	4,9		5,0	
Innhold i arbeidet		5,2		5,2		
Fysiske arbeidsforhold		4,6		4,6		
Samarbeid med kollegaer		5,4		5,4		
Mobbing, diskriminering		5,4		6,0		
Nærmeste leder		5,1		5,1		
Overordnet ledelse		4,7		4,7		
Faglig og personlig utvikling		4,7		4,7		
Stolthet over egen arbeidsplass		5,4		5,4		
Helhetsvurdering		5,0		5,0		
Målt kvalitet		Fravær				
		Samlet fravær	9,0 %	8,1 %	7,0 %	7,0 %
		Langtidsfravær	7,8 %	7,0 %	6,0 %	6,0 %
		Korttidsfravær	1,2 %	1,1 %	1,0 %	1,0 %
		Deltidsstillinger				
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse			70 %	70 %
	Antall ansatt med mindre enn 50%	38	48	40	35	
Økonomi	Bevilgningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjettramme	-0,2 %	1,2 %	0,0 %	0,0 %	
	Kostnadseffektiv drift					
	Brutto driftsutgift pr hjemmetj. bruker					

Budsjett for 2016

Sykehjemmet

Enhetsleder Turi Teksum

Budsjetttramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	37 988
Effektiviseringskrav	-151
Ramme i økonomiplanen	37 837
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	886
Økt pensjonskostnad	83
Kommunal akutt døgnberedskap	804
Effektiviseringskrav	-90
Ramme i budsjettvedtaket	39 520

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjetttramme (1.000 kr)	35 431	38 504	39 024	39 520
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 376	1 656	1 656	1 656
Fast ansatte (ex lærlinger, fra 2016 inkl. dialyse)	106	108	104	107
Faste årsverk (ex lærlinger, fra 2016 inkl. dialyse)	63,87	67,53	67,67	70,52
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Antall innleggelser	100	128		120
Antall døgn KAD (kommunalt akutttilbud)				183
Antall utskrivelser	117	146		120
Antall døgn utskr.klare med betaling	75	18	59	25
Beleggsprosent	100,25	96,92		97
Antall dialysebehandlinger	633	594		600
Antall røntgenundersøkelser	763	964		1500
Antall KADplasser				1
Antall sykehjemsplasser	62/64	62	62	61

Målekart for sykehjemmet

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Resultat for beboeren		5,7	5,6	5,6
		Trivsel		5,8	5,7	5,7
		Brukermedvirkning		5,7	5,2	5,2
		Respektfull behandling		5,8	5,7	5,7
		Tilgjengelighet		5,9	5,8	5,8
		Informasjon		5,8	5,8	5,8
		Generelt		6,0	5,7	5,7
	Opplevd kvalitet	Pårørendetilfredshet				
		Resultat for beboeren		4,6	5,0	5,0
		Trivsel		5,0	5,0	5,0
		Brukermedvirkning		4,3	5,0	5,0
		Respektfull behandling		5,2	5,4	5,4

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Tilgjengelighet		4,5	5,0	5,0	
	Informasjon		4,6	5,0	5,0	
	Generelt		5,1	5,0	5,0	
	Målt kvalitet	Behovsdekning				
		Saksbehandlingstid			>31 dager	>31 dager
		Iverksettingstid			>31 dager	>31 dager
		Antall innkomst- og årssamtaler			120	100
		Faglig kvalitet i pleie				
		Tilsynslege, årsverk	0,4	0,8	0,8	0,85
		Personell m/høyskoleutd. (fast), årsverk	16,93	18,83	18,75	19,39
		Personell m/fagutd. (fast), årsverk	27,03	28,43	28,33	30,93
Ufaglærte i pleie, årsverk	0,3	0	1,9	0		
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Organisering av arbeidet	4,7		4,7		
	Innhold i arbeidet	5,0		5,0		
	Fysiske arbeidsforhold	4,7		4,9		
	Samarbeid med kollegaer	5,3		5,3		
	Mobbing, diskriminering	5,2		5,3		
	Nærmeste leder	5,2		5,2		
	Overordnet ledelse	4,7		4,7		
	Faglig og personlig utvikling	4,5		4,7		
	Stolthet over egen arbeidsplass	4,2		5,0		
	Helhetsvurdering	4,9		5,0		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	9,5 %	10,4 %	7,0 %	7,0 %
		Langtidsfravær	8,3 %	9,1 %	5,5 %	5,5 %
		Korttidsfravær	1,2 %	1,3 %	1,5 %	1,5 %
		Deltidsstillinger				
		Gjennomsnittlig stillingsstørrelse	0,60 %	0,62 %	70 %	70 %
Antall ansatt med mindre enn 50%	12	11	10	10		
Økonomi	Bevilningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjetttramme	1,5 %	1,1 %	>2%	>1,5%	
	Kostnadseffektiv drift					
		1 895	2 065		2 200	

Tjenesteområde oppvekst og kvalifisering

Oppdal kommunale barnehage – omfatter Høgmo barnehage og Pikhaugen barnehage.

Oppdalsskolen – omfatter Oppdal ungdomsskole, Lønset og Midtbygda skoler, Drivdalen og Vollan skoler, Aune barneskole og SFO ved barneskolene.

Kvalifisering – omfatter voksenopplæring underlagt Oppdal ungdomsskole. Voksenopplæringa skal kvalifisere elever som følger introduksjonsprogrammet til videre utdanning, evt. arbeidsliv.

Fokusområde livskvalitet

Mobbefri skole og barnehage.

Kommunestyret har pekt på at skolene må innføre nulltoleranse for mobbing. Dette har skolene hatt i mange år og har arbeidet mye med dette temaet. Allikevel vil vi i 2016 utvikle og forbedre dette arbeidet ytterligere. Det er også viktig å presisere at nulltoleranse ikke betyr null mobbing, men at all mobbing blir slått ned på. Oppdalsskolen har veldig lave mobbetall og det skal vi fortsatt jobbe for å ha.

Tiltak:

- ✓ Barnehagene jobber forebyggende med vennsbygging og god gruppekultur blant barna. Personalet utvikler kompetanse om å bygge gode «vigrupper» i barnehage og involverer foreldre i arbeidet. Arbeidet med gruppedynamikk skaper et inkluderende miljø og aksept for at vi er forskjellig.
- ✓ Både skoler og barnehager vil jobbe aktivt med å involvere foreldre/foresatte til aktivt ta ansvar for å bidra i arbeidet med vennsbygging og skape gode gruppekulturer. Foreldrerollen må ansvarliggjøres i større grad.
- ✓ Oppdalsskolen bruker Zippy og MOT som metodikk for utvikling av sosiale ferdigheter og for å skape «vigrupper»
- ✓ Skolen har gode rutiner/prosedyrer for avdekking og oppfølging av § 9a i Opplæringsloven. I disse rutinene ligger også evaluering av arbeidet inne.
- ✓ Skolene vil fortsette arbeidet med å ha fokus på klasseledelse og ha kompetente voksne som ser og utvikler den enkelte elev.
- ✓ Skolene vil påpeke at null mobbing i målekartet = 1, jmf Udir sine indikatorer.

Psykisk helse.

Psykisk helse er et økende problem i samfunnet, og spesielt blant barn og unge der mange kan ha utfordringer eller vansker med psykisk helse. Dette kan ha en sammenheng med et samfunn der tempoet blir høyere og kravene tettere. For å snu denne utviklingen er det viktig at skole og barnehage jobber forebyggende for å styrke den enkelte til å stå i sine liv.

Tiltak:

- ✓ Bruke kulturopplevelser og estetiske fag i skole og barnehage.
- ✓ Markere verdensdagen for psykisk helse i skole og barnehage.
- ✓ Ha fokus på økende forventningspress hos barn og unge, og hvordan skole og barnehage kan demme opp for dette.

Fysisk aktive barn.

Forskning viser at barn og unge har blitt mer inaktive med dertil konsekvenser. Skole og barnehage må jobbe aktivt for å snu denne utviklingen slik at barna blir i bedre fysisk form.

Tiltak:

- ✓ Barnehagene har faste ukentlige turdager i jevnaldergrupper. Fortsette fokuset på bruk av naturen som lek og læringsarena. Bruk av svømmehall for de eldste aldersgruppene.
- ✓ Midtbygda og Lønset skoler har utvidet timetall til kroppsøving og tilbyr daglig kroppsøving til alle elever.
- ✓ Skoler og barnehager vil jobbe for å skape en større bevissthet om viktigheten av å satse på uteområdene som en viktig utviklingsarena for barn og unge.

Entreprenørskap.

Kommunestyret har pekt på at skolene i Oppdal må jobbe mer med entreprenørskapstenkning. Dette har skolene ved flere anledninger jobbet med uten at det er satt i system.

Tiltak:

- ✓ Legge mer til rette for å bruke alternative læringsarenaer.
- ✓ Skape større samarbeid med andre aktører utenfor skolene.
- ✓ Fortsette med å skape arrangementer og aktiviteter som er elevstyrt.

Fokusområde brukere

Kvalitativt godt barnehagetilbud for 1-åringer i barnehage.

Barnehagene har hatt en økning i antall små barn og har dermed økt antall småbarnsplasser med dertil utfordringer

Tiltak:

- ✓ Arbeide for høyere grunnbemanning til de aller yngste.
- ✓ Legge til rette for bedre stelle og soveplasser

Minoritetsspråklige barn.

I de kommunale barnehagene, Aune barneskole og Oppdal ungdomsskole er det en stor andel minoritetsspråklige barn og unge. Det er en utfordring å kunne gi et godt tilbud i forhold til språktraining, og forståelsen av de rettslige rammene rundt opplæring av minoritetsspråklige barn.

Budsjett for 2016

Tiltak:

- ✓ I 2016 må kompetansen fra prosjektet kompetanse for mangfold spres til alle skoler og barnehager i kommunen.

Voksenopplæringen.

Oppdal kommer dårlig ut i forhold til å få flyktninger ut i arbeid eller over på videre utdanning

Tiltak:

- ✓ Få flere flyktninger ut i videre utdanning eller arbeid
- ✓ Få en større andel med fullført grunnskoleeksamen gjennom å kjøre parallelle løp med introduksjonsprogrammet og grunnskoleopplæringen.

Endringer i måleindikatorer:

- ✓ Antall avdelinger i barnehage som jobber helsefremmende er en ny indikator som tas inn fra 2016.
- ✓ I elevundersøkelsen endres indikatorene årlig fra utdanningsdirektoratet. Dette gjør at indikatorene ikke vil være lik fra 2015 til 2016.

Fokusområde medarbeidere

Kompetanseutvikling.

Det er en utfordring til enhver tid å sørge for at samtlige ansatte i enheten er oppdatert på ny kunnskap og kompetanse.

Tiltak:

- ✓ Pedagogiske leder kursene for å kunne være praksisveileder.
- ✓ Fullføre prosjektet kompetanse for mangfold
- ✓ Revidere plan for kompetanseutvikling skole og utarbeide plan for kompetanseutvikling barnehager
- ✓ Alle lærere i grunnskolen skal delta på kompetanseheving gjennom prosjektet på grunnleggende ferdigheter med fokus på regning og digitale ferdigheter.
- ✓ Skolene fortsetter satsingen på videreutdanning gjennom Udir.

Endringer i måleindikatorer:

- ✓ Kommunen tar fra og med 2015 i bruk en ny medarbeiderundersøkelse. Dette medfører at indikatorene endres for alle enheter.

Fokusområde økonomi

Opprettholde kvalitetsstandard med svingende barne- og elevtall.

Både barnehage og skole opplever endringer i barnetall. Dette medfører at ressurstilgangen også må endres i takt med antall barn. I og med at skole og barnehageårene ikke følger budsjettår skaper dette utfordringer.

En stor andel av budsjettamma til barnehagene og skolene er knyttet til lønn- og lønnskostnader. Utfordringen ligger i at det gjennom «osthøvelkutt» - metoden blir stadig mindre penger til driftsmidler.

Tiltak:

- ✓ God økonomistyring og fleksibel bruk av ressurser.

Digital utvikling i skolene

Skolene er i en teknologisk utvikling der normen i større og større grad er at hver elev har sin egen pc. Det er også kraftig økning i antall lisensbaserte programmer skolene trenger for å kunne oppfylle målene i kunnskapsløftet. Disse kostnadene øker såpass betraktelig at det er utfordrende for skolene å løse dette innenfor dagens rammer.

Tiltak:

- ✓ Skolene går i større grad over på leasingavtaler på teknisk utstyr.
- ✓ Redusere papirbaserte læringsmidler og kopieringskostnader

Kommunale barnehageplasser.

Det er mangel på kommunale plasser. Dette skaper utfordringer i å gi tilbud til søsken i samme barnehage og gi plass til de barna som skal prioriteres ved opptak.

Tiltak:

- ✓ Det må jobbes for å øke antallet kommunale plasser.

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11	Landet ex Oslo
	2012	2013	2014	2014	2014
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innb. 1-2 år	83,6	85,6	81,6	80,6	80,9
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innb. 3-5 år	100,0	100,4	99,6	97,3	97,1
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	10 864	10 916	11 496	11 063	11 270
Leke- og oppholdsareal per barn i kommunale barnehager (m2)	4,7	4,7	5,0	6,0	5,8
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	7,4	8,0	8,5	8,4	8,1
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	40,3	44,5	40,2	48,1	60,9
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskolesektor per elev	105 880	110 521	117 164	117 241	111 825
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud per bruker	38 759	36 507	35 904	27 525	26 641
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn, antall elever	11,5	12,2	12,0	12,3	13,6

Budsjett for 2016

Aune barneskole

Enhetsleder Øyvind Melhus

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	26 126
Endrede kriterier i ressursmodellen	2 853
Innfasing av reduserte lærerårsverk	386
Multifunksjonshemmet elev – bortfall	-197
Effektiviseringskrav	-86
Ramme i økonomiplanen	29 082
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	1 208
Overføring av spes.undervisningsmidler fra Vollan	500
Ny naturfagstime fra høst 2016	72
Innfasing av reduserte lærerårsverk – omfordeling	-118
Endrede kriterier i ressursmodellen	-103
Effektiviseringskrav	-57
Ramme i budsjettvedtaket	30 584

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	26 192	26 274	28 003	30 584
Disposisjonsfond (1.000 kr)	990	1 357	1 357	1 357
Fast ansatte	52	50	56	56
Faste årsverk	46	44	48,7	48,7
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Elevtall	379	368	412	390
Kostnad pr elev	71 719	74 450	75 000	78 000
Antall SFO-barn	105	100	109	110
Kostnad pr SFO-elev	47 560	47 250	47 000	47 000
Elever på lærerårsverk i ordinær undervisning	17,4	18,0	18,0	17,0
Elever pr lærerårsverk totalt	12,3	13,4	13,0	13,0
Andel elever med spesialundervisning	9,1 %	8,1 %	8,0 %	8,0 %

Målekart for Aune barneskole

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Støtte fra lærerne	Ny	Ny	4,5	4,5
		Mobbing	1,2	1,2	1,0	1,0
		Støtte hjemmefra	Ny	Ny	4,5	4,5
		Faglige utfordringer	Ny	Ny	4,5	4,5
		Vurdering for læring	Ny	Ny	4,5	4,5
		Innsats	Ny	Ny	4,5	4,5
		Motivasjon	4,3	3,9	4,5	4,5
		Trivsel	Ny	Ny	4,5	4,5
		Mestring	4,0	4,0	4,2	4,2
	Elevedemokrati og elevmedvirkning	4,2	3,9	4,2	4,2	
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Nasjonale prøver regning 5.tr.	1,9	47	50	49
Nasjonale prøver lesing 5.tr.		2,2	52	50	51	
Nasjonale prøver engelsk 5. tr.		2,2	49	50	50	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Kartl. Lesing u.dir 1.trinn. Andel over kritisk grense.	99 %	83 %	90 %	90 %	
	Kartl.regning u.dir 1.trinn. Andel over kritisk grense.			90 %	90 %	
	Kartl. lesing U.dir. 2.trinn .Andel over kritisk grense.	93 %	91 %	92 %	92 %	
	Kartl. regning U.dir. 2. trinn .Andel over kritisk grense.	94 %	80 %	85 %	85 %	
	Kartl. lesing U.dir. 3.trinn .Andel over kritisk grense.	91 %	85 %	90 %	90 %	
	Kartl.regning U.dir. 3.trinn. Andel over kritisk grense.			85 %	85 %	
	Kartl.engelsk U.dir. 3.trinn. Andel over kritisk grense.			80 %	80 %	
	Kartl. digitale ferdigheter U.dir. 4.trinn					
Medarbeidere	Medarbeidertilfredshet					
	Organisering av arbeidet	5,0		5,0		
	Innhold i arbeidet	5,2		5,0		
	Fysiske arbeidsforhold	5,2		5,2		
	Samarbeid med kollegaer	5,2		5,0		
	Mobbing, diskriminering	5,4		5,5		
	Nærmeste leder	5,1		4,9		
	Overordnet ledelse	4,1		4,0		
	Faglig og personlig utvikling	4,8		4,7		
	Stolthet over egen arbeidsplass	5,4		5,0		
	Helhetsvurdering	5,3		5,0		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	7,9 %	5,4 %	5,5 %	5,0 %
		Langtidsfravær	7,1 %	4,8 %	4,7 %	4,5 %
		Korttidsfravær	0,9 %	0,7 %	0,8 %	0,5 %
		Deltidsstillinger				
		Antall ansatt med mindre enn 50%	0	1	0	0
Øko-nomi	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes				
		Avvik i forhold til budsjetttramme	0,4 %	2,1 %	0,0 %	0,0 %
		Tilleggsbevilgninger	0	0	0	0

Drivdalen skole

Enhetsleder Beate Lauritzen

Budsjetttramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	9 639
Endring av kriterieverdier	-3 752
Nedlegging Vollan skole – faste kostnader	-650
Effektiviseringskrav	-31
Ramme i økonomiplanen	5 206
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	139
Endrede kriterier i ressursmodellen	-7
Omfordeling av spes.undervisning ved Vollan	-850
Ny naturfagstime fra høst 2016	10
Innfasing av reduserte lærerårsverk	25
Effektiviseringskrav	-9
Ramme i budsjettvedtaket	4 514

Budsjett for 2016

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	10 214	9 961	8 070	4 514
Disposisjonsfond (1.000 kr)	981	1 076	1 076	1 076
Fast ansatte	19	18	8	9
Faste årsverk	15,85	15,1	7	7,8
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Elevtall	102	91	36	36
Antall SFO-barn	7	8	9	9
Elever pr lærer i ordinær undervisning	12,5	13,7	13,0	13,0
Elever pr lærere totalt	9,0	9,2	9,0	9,5
Andel elever med spesialundervisning	7,6 %	9,0 %	12,0 %	11,0 %

Målekart for Drivdalen skole

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet Drivdalen			
	Støtte fra lærerne	Ny		4,4	4,5
	Mobbing	1,2		0,0	0,0
	Støtte hjemmefra	Ny		4,2	4,2
	Faglige utfordringer	Ny		4,2	4,2
	Vurdering for læring	Ny		4,0	4,0
	Innsats	Ny		4,0	4,2
	Motivasjon	4,3		4,0	4,3
	Trivsel	Ny		4,2	4,3
	Mestring	3,8		4,2	4,3
	Elevdemokrati og elevmedvirkning	4,4		4,0	4,2
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet Drivdalen			
	Nasjonale prøver regning 5.tr.	Unntatt off		50	50
	Nasjonale prøver lesing 5.tr.			2	2
	Nasjonale prøver engelsk 5. tr.			50	50
	Kartlegging lesing U.dir. 1. tr., andel over kritisk grense	100 %	100 %	100 %	100 %
	Kartlegging lesing U.dir. 2. tr., andel over kritisk grense	100 %	100 %	100 %	100 %
	Kartlegging lesing U.dir. 3.tr., andel over kritisk grense		60 %	100 %	100 %
	Kartlegging regning U.dir. 1. tr., andel over kritisk grense			100 %	100 %
	Kartlegging regning U.dir. 2. tr., andel over kritisk grense	100 %	100 %	100 %	100 %
Kartlegging regning U.dir. 3. tr., andel over kritisk grense			100 %	100 %	
Kartlegging engelsk U.dir. 3. tr., andel over kritisk grense	68 %		100 %	100 %	
Kartl. digitale ferdigheter 4.tr., andel over kritisk grense			100 %	100 %	
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet			
	Organisering av arbeidet	4,8		4,8	
	Innhold i arbeidet	5,2		5,0	
	Fysiske arbeidsforhold	4,3		4,6	
	Samarbeid med kollegaer	5,6		5,8	
	Mobbing, diskriminering	5,6		6,0	
	Nærmeste leder	4,8		5,0	
	Overordnet ledelse	3,2		3,8	
	Faglig og personlig utvikling	5,0		4,8	
	Stolthet over egen arbeidsplass	5,2		5,1	
	Helhetsvurdering	4,9		4,9	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
Målt kvalitet	Fravær				
	Samlet fravær	6,4 %	8,4 %	6,0 %	6,0 %
	Langtidsfravær	5,0 %	6,9 %	5,0 %	5,0 %
	Korttidsfravær	1,4 %	1,5 %	1,0 %	1,0 %
	Deltidsstillinger				
	Antall ansatt med mindre enn 50%	1	0	0	1
Økonomi	Bevilgningene overholdes				
	Avvik i forhold til budsjetttramme	2,5 %	1,4 %	0,0 %	0,0 %
	Tilleggsbevilgninger			0	0
	Kostnadseffektiv drift				
	Kostnad pr elev Drivdalen	121 506	129 366	110 000	108 000
	Kostnad pr SFO-barn Drivdalen	84 334		30 000	35 000

Lønset og Midtbygda skoler

Enhetsleder Kjell Braut

Budsjetttramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	7 348
Endrede kriterier i ressursmodellen	226
Effektiviseringskrav	-25
Ramme i økonomiplanen	7 549
Pris- og lønnsvekst	260
Omfordeling av spesialundervisning	350
Endrede kriterier i ressursmodellen	-186
Ny naturfagstime fra høst 2016	18
Effektiviseringskrav	-15
Ramme i budsjettvedtaket	7 976

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjetttramme (1.000 kr)	7 282	7 007	7 458	7 976
Disposisjonsfond (1.000 kr)	767	922	1 000	1 000
Fast ansatte	14	15	15	16
Faste årsverk	10,7	12,2	12,0	12,5
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Elevtall Midtbygda	64	68	47	61
Elevtall Lønset			23	25
Antall SFO-barn Midtbygda	11	8	7	10
Antall SFO-barn Lønset	1	8	7	4
Elever pr lærerårsverk i ordinær undervisning Midtbygda	11,1	9,8	9,0	12,7
Elever pr lærerårsverk i ordinær undervisning Lønset	8,5	9,8	9,0	7,8
Elever pr lærerårsverk totalt Midtbygda	10,5	8,0	8,0	11,1
Elever pr lærerårsverk totalt Lønset	6,6	8,0	8,0	5,9
Andel elever med spesialundervisning Midtbygda	2,4 %	8,8 %	8,5 %	4,9 %
Andel elever med spesialundervisning Lønset	17,4 %	8,8 %	8,5 %	13,0 %

Budsjett for 2016

Målekart for Lønset og Midtbygda skoler

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Støtte fra lærerne	Ny	4,5	4,2	4,3
		Mobbing	1,3	1,1	1,0	1,0
		Støtte hjemmefra	Ny		4,0	4,1
		Faglige utfordringer	Ny	4,1	4,2	4,2
		Vurdering for læring	Ny		4,3	4,3
		Innsats	Ny	4,0	4,2	4,2
		Motivasjon	4,3		4,3	4,3
		Trivsel	Ny	4,1	4,5	4,5
		Mestring	3,9	4,0	4,1	4,2
	Elevdemokrati og elevmedvirkning	4,2	3,7	4,3	4,3	
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Nasjonale prøver regning 5.tr.	Unntatt off		50,0	50,0
		Nasjonale prøver lesing 5.tr.	Unntatt off		2,1	2,1
		Nasjonale prøver engelsk 5. tr.	Unntatt off		50,0	50,0
		Kartlegging lesing U.dir. 1. tr, andel over kritisk gr.	100 %	80 %	100 %	100 %
		Kartlegging lesing U.dir. 2. tr, andel over kritisk gr.	100 %	80 %	100 %	100 %
		Kartlegging lesing U.dir. 3. tr, andel over kritisk gr.	90 %	100 %	100 %	100 %
		Kartlegging regning U.dir. 1.tr, andel over kritisk gr.	Ny		100 %	100 %
		Kartlegging regning U.dir. 2. tr, andel over kritisk gr.	100 %	100 %	100 %	100 %
Kartlegging regning U.dir 3.tr, andel over kritisk gr.		Ny		100 %	100 %	
Kartlegging engelsk U.dir 3.tr, andel over kritisk gr.	Ny		100 %	100 %		
Kartlegging dig. ferdigheter U.dir. 4.tr, andel over kr.gr	Ny		100 %	100 %		
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet				
		Organisering av arbeidet	4,8		5,0	
		Innhold i arbeidet	5,2		5,3	
		Fysiske arbeidsforhold	4,7		5,0	
		Samarbeid med kollegaer	5,2		5,5	
		Mobbing, diskriminering	5,9		6,0	
		Nærmeste leder	5,1		5,2	
		Overordnet ledelse	2,8		4,0	
		Faglig og personlig utvikling	5,0		5,0	
		Stolthet over egen arbeidsplass	5,1		5,3	
	Helhetsvurdering	4,9		5,0		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær	3,2 %	2,0 %	3,5 %	3,5 %
		Langtidsfravær	1,9 %	0,0 %	3,0 %	3,0 %
		Korttidsfravær	1,3 %	2,0 %	0,5 %	0,5 %
Deltidsstillinger						
Antall ansatt med mindre enn 50%	1		1	1		
Økonomi	Målt kvalitet	Bevilgningene overholdes				
		Avvik i forhold til budsjetttramme	0,4 %		0,0 %	0,0 %
		Tilleggsbevilgninger			0	0
		Kostnadseffektiv drift				
		Kostnad pr elev Lønset	154 480		135 000	178 000
		Kostnad pr elev Midtbygda				105 000
		Kostnad pr SFO-barn Midtbygda				29 000
Kostnad pr SFO-barn Lønset	48 534		40 000	42 000		

Budsjett for 2016

Ungdomsskolen

Enhetsleder Håvard Melhus

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	24 571
Endrede kriterier i ressursmodellen	594
Effektiviseringskrav	-82
Ramme i økonomiplanen	25 083
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	951
Innfasing av reduserte lærerårsverk	93
Endrede kriterier i ressursmodellen	693
Effektiviseringskrav	-51
Ramme i budsjettvedtaket	26 769

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	23 700	24 427	25 232	26 769
Disposisjonsfond (1.000 kr)	2 393	1 719	1 100	1 100
Fast ansatte	48	48	47	47
Faste årsverk	43	42,5	41,75	42
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Elevtall på ungdomstrinnet	272	251	266	252
Elevtall på Grunnskoleopplæring for voksne	8	6	10	15
Elevtall på Voksenopplæringa	30	35	28	30
Elever pr.lærerårsverk i ordinær undervisning	15,8	14,2	15	15
Elever pr.lærerårsverk inkl. spes.undervisning og språkopplæring	13,7	12,4	13	13
Andel elever med spesialundervisning	9,5 %	9,5 %	9,5%	9,5 %
<i>Flyktingetjenesten:</i>				
Flyktinger i integreringstilskuddperioden			80	102
Flyktinger i introduksjonsprogram			37	64

Målekart for Ungdomsskolen

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Støtte fra lærerne	Ny	3,9	4,5	4,0
		Mobbing	1,2	1,3	1,0	1,0
		Støtte hjemmefra	Ny	3,5	4,5	4,0
		Faglige utfordringer	Ny	4,1	4,5	4,2
		Vurdering for læring	Ny	3,4	4,5	4,0
		Motivasjon	3,7	3,6	4,0	3,7
		Trivsel	Ny	4,1	4,5	4,2
		Mestring	Ny	4,1	4,2	4,2
		Elevdemokrati og elevmedvirkning	Ny	3,1	4,0	3,5
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Grunnskolepoeng avgangselever	41,5	42,5	41,5	42,5
		Nasjonale prøver regning 8.tr.	3,1	47	50,0	49,0
		Nasjonale prøver lesing 8.tr.	3,3	49	3,4	51,0
	Nasjonale prøver engelsk 8.tr.	3,2	48	50,0	50,0	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Nasjonale prøver regning 9.tr.	3,1	55	54,0	56,0	
	Nasjonale prøver lesing 9.tr.	3,3	56	3,7	57,0	
	Andel med direkte overgang til vg skole			98 %	100 %	
Medarbeidere	Flyktningetjenesten					
	Andel deltagere etter intro.program har begynt i arb. el.utd			55 %	55 %	
	Medarbeidertilfredshet					
	Organisering av arbeidet	4,9		4,8		
	Innhold i arbeidet	5,2		5,0		
	Fysiske arbeidsforhold	4,6		4,8		
	Samarbeid med kollegaer	5,4		5,2		
	Mobbing, diskriminering	5,5		6,0		
	Nærmeste leder	4,6		5,0		
	Overordnet ledelse	4,2		4,2		
	Faglig og personlig utvikling	4,8		5,0		
	Målt kvalitet	Stolthet over egen arbeidsplass	5,3		5,2	
		Helhetsvurdering	5,1		4,9	
		Fravær				
		Samlet fravær	4,9 %	5,1 %	4,9 %	4,6 %
		Langtidsfravær	4,0 %	4,5 %	4,0 %	4,0 %
	Korttidsfravær	0,9 %	0,6 %	0,9 %	0,6 %	
Økonomi	Deltidsstillinger					
	Antall ansatt med mindre enn 50%	3	2	1	1	
	Bevilgningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjetttramme	0,2 %	-0,1 %	0,0 %	0,0 %	
	Kostnadseffektiv drift					
	Kostnad pr.elev	92 277	90 026	110 000	110 000	

Kommunale barnehager

Fungerende enhetsleder
Ann Kristin Rosset

Budsjetttramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	11 274
Funksjonshemmet elev – overføring Aune barneskole	-303
Effektiveringskrav	-44
Ramme i økonomiplanen	10 927
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	349
Økte pensjonskostnader	28
Innteksttap ved ordning for betalingsmoderasjon	159
Effektiveringskrav	-25
Ramme i budsjettvedtaket	11 438

Budsjett for 2016

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	11 186	11 540	11 660	11 438
Disposisjonsfond (1.000 kr)	529	589	589	589
Fast ansatte	28	30	29	29
Faste årsverk	25,6	26	24,5	24,4
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Antall barn	101	107	101	101
Antall plasser omregnet til over 3 år	120	120	120	120
Antall kommunale barnehager	2	2	2	2
Andel ansatte med førskolelærerutdanning	51 %	52 %	55 %	55 %
Andel ansatte med fagarbeiderutdanning	35 %	42 %	41 %	41 %
Andel menn i faste stillinger	3,80 %	3,80 %	6,90 %	6,90 %
Leke- og oppholdsareal pr plass	4,0m ²	4,0m ²	4,5	4,5 m ²

Målekart for kommunale barnehager

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Resultat for brukerne		5,2	5,0	5,0
		Trivsel		5,2	4,9	4,9
		Brukermedvirkning		4,8	4,6	4,6
		Respektfull behandling		5,4	5,1	5,1
		Tilgjengelighet		5,6	5,5	5,5
		Informasjon		4,6	4,6	4,6
		Fysisk miljø		5,0	4,6	4,6
		Generell fornøydhhet		5,3	5,0	5,0
	Målt kvalitet	Behovsdekning				
		Kapasitetsutnyttelse	100 %	100 %	100 %	100 %
		Faglig kvalitet				
		Antall individuelle barnesamtaler med 5-åring pr.barn	2	2	2	2
		Andel barnehager m/systematiske metoder for kartlegging / tiltak for god språkutvikling	100 %	100 %	100 %	100 %
		Andel styrere og pedagoger med godkjent førskolelærerutd		100 %	100 %	100 %
		Antall gjennomførte planlagte foreldresamtaler pr. barn	2	2	≥2	≥2
		Antall alvorlige skader hos barn		0	0	0
		Antall avdelinger som jobber helsefremmende med barnegruppene				6
		Antall systematiske samtaler pr. ansatt angående resultatområder	4	4	4	4
		Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet		
Organisering av arbeidet				4,7		4,7
Innhold i arbeidet				5,2		5,0
Fysiske arbeidsforhold				4,5		4,5
Samarbeid med kollegaer				5,3		4,8
Mobbing, diskriminering				5,0		5,2
Nærmeste leder				4,9		4,8
Overordnet ledelse				4,5		4,5
Faglig og personlig utvikling				4,8		4,8

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål	
		2013	2014	2015	2016
Målt kvalitet	Stolthet over egen arbeidsplass	5,4		5,1	
	Helhetsvurdering	5,0		5,1	
	Fravær				
	Samlet fravær	5,1 %	6,8 %	< 6,0%	< 6,0%
	Langtidsfravær	2,2 %	4,2 %		
	Korttidsfravær	2,9 %	2,6 %		
	Deltidsstillinger				
	Antall ansatt med mindre enn 50%	2	3	1	1
	Antall fast ansatt med ufrivillig deltid		2	0	0
Økonomi	Bevilgningene overholdes				
	Avvik i forhold til budsjettramme	0,3 %	0,8 %	0,0 %	0,0 %
	Kostnadseffektiv drift				
	Kostnad pr. plass under 3 år	167 214	179 886	164 628	
	Kostnad pr. plass over 3 år	81 490	88 193	80 644	

Tekniske tjenester

Tjenesteområdet omfatter:

- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg og eiendommer.
- Tjenesteområdet har også ansvar for kommunens byggeprosjekter.
- Vannforsyning, Avløpshåndtering, Slamtømming og Avfallshåndtering
- Kommunale samferdselsanlegg (Kommunale veier, Parkeringsplasser og Gatelys)

Fokusområde livskvalitet /brukere

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ Levering av vann som tilfredsstillende Drikkevannsforskriften (kvalitet, regularitet) til abonnentene.
- ✓ Sanering av gammelt ledningsnett og bedring av reservevannskapasitet og kapasitetsforbedrende tiltak på distribusjonsnett.
- ✓ Oppsamling, transport og rensing av avløpsvann som tilfredsstillende Fylkesmannens konesjonskrav (hindre forurensning av ytre miljø).
- ✓ Kapasitetsforbedring og sanering av gammelt ledningsnett.
- ✓ Klimaendringer, gamle overvannsanlegg og endret bruk av arealer medfører økt flomfare i Oppdal sentrum
- ✓ Innføring av tvungen slamtømmeordning for fritidsboliger (2015-16) gir muligheter for bedre kontroll av anlegg ift. lokal forurensning
- ✓ Hovedplan avløp revideres i 2016.
- ✓ Tilfredsstillende tilrettelegging for sortering av avfall og god regularitet i henting av avfall.
- ✓ Minimere andelen av restavfall.

- ✓ Øke andelen asfaltdekke og reasfaltere kommunale veier for å minske støvplager og bedre vedlikeholdsstandarden for beboere/brukere.
- ✓ Øke trafikksikkerheten langs kommunale veier
- ✓ Overtakelse av veier og grunn etter omlegging av E6 øker kommunens driftsansvar, og gir samtidig kommunen muligheter for å utvikle attraktive sentrumsarealer for innbyggerne.
- ✓ Bedre standarden på kommunens utleieboliger for å tilby vanskeligstilte og økende antall flyktninger tilfredsstillende bolig.
- ✓ Tilby tilstrekkelig antall sentrumsnære boligtomter. Etablering av nye boligtomter er en langsiktig prosess.

Fokusområde medarbeidere

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ Det arbeides med å holde et lavt sykefravær.
- ✓ Flere medarbeidere nærmer seg pensjonsalder.
- ✓ Sammenslåing til ny enhet «Tekniske tjenester» ble formelt gjort f.o.m. 2015. Det er fokus på tverrfaglig samarbeid og felles kultur.

Fokusområde økonomi

Utfordringer, muligheter og tiltak:

- ✓ For kommunens inngåtte festeavtaler medfører rettslige skjønn betydelige uforutsette utgifter til rettsaker og medfølgende økning i årlige festeavgifter. Betydelige arealer festes til bruk som friområder som gjør at kommunen ikke får inndekning for all økning i festeavgiftene.
- ✓ Det er en stadig økende utfordring å drifte og vedlikehold kommunens bygningsmasse innenfor de ressurser vi disponerer. På tilsvarende måte er det en økende utfordring å tilpasse drifts- og vedlikeholdsnivået for kommunale

Budsjett for 2016

- ✓ veger til reell økning i trafikkvolumet, slitasje og virkninger av klimaendringer.
- ✓ Det arbeides med energisparende tiltak for å få ned energiforbruket i kommunale bygg.
- ✓ Tiltak gjøres på kommunalt hovednett og private stikkledninger for å redusere vannlekkasjer og distribusjonskostnader.
- ✓ Tiltak gjøres på avløpsnett for å redusere innlekking av fremmedvann og rensekostnader.
- ✓ For sjølkostområdene (vannforsyning, avløp og avfallshåndtering) lå årsgebyrene for 2015 i Oppdal under landsgjennomsnittet. Variabel kvalitet på private avløpsanlegg medfører behov for hyppigere tømming og høyere slamgebyr enn landsgjennomsnittet.

KOSTRA-tall:	Oppdal			Gruppe 11 2014	Landet ex Oslo 2014
	2012	2013	2014		
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning pr kv.meter	148	139	119	97	103
Årsgebyr for avfallstenesten (år t + 1)	2 029	2 134	2 134	2 575	2 645
Driftsutgifter pr innbygger tilknyttet kommunal avløpstjeneste	1 032	982	948		1 204
Årsgebyr for septiktømming (år t + 1)	1 575	1 655	1 655	1 329	1 384
Driftsutgifter per tilknyttet innbygger, vannforsyning (kr/tilkn.innb)	1 003	951	1 076		
Årsbebyr for vannforsyning (år t + 1)	2 207	2 365	2 365	2 982	3 317
Kostnader i kr til gatebelysning pr. lyspunkt, kommunal vei og gate	485	473	956	624	675
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	92 484	101 500	91 254	88 557	120 955
Andel kommunale veier og gater uten fast dekke	40,3	38,7	39,7	48,4	32,6
Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere	19	19	22	23	21
Brutto driftsutgifter pr kommunalt disponert bolig	46 731	48 146	55 068	35 312	43 467

Enhetsleder Thorleif Jacobsen

Budsjettramme

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjettramme for 2015	16 279
Nedlegging av Vollan skole – reduksjon i FDV-kostn.	-921
Driftsansvar for veier og gatelyst i forb. med E6-oml.	200
Effektiviseringskrav	-121
Ramme i økonomiplanen	15 437
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	482
Økte pensjonskostnader	26
Driftsansvar gang- og sykkelveg gml. Kongeveg	120
Økte utgifter til festeavgifter	199
Effektiviseringskrav	-72
Ramme i budsjettvedtaket	16 192

Nøkkeltall for enheten

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Budsjettramme (1.000 kr)	15 803	17 302	16 646	16 192
Brutto utgifter selvkostområdene. 1.000 kr	26 148	28 921	34 280	34 955
Disposisjonsfond (1.000 kr)	1 130	1 278	678	678
Fast ansatte	40	42	42	41
Faste årsverk	35,27	35,87	35,87	34,87
<i>Andre nøkkeltall om enheten:</i>				
Antall km veg grusdekke	20	20,5	19	18
Antall km veg asfaltdekke	52	52	54	59
Antall parkeringsplasser	210	210	210	270
Antall veg- og gatelystpunkter	817	839	847	900
Antall vannforsyningsabonnenter	2 450	2 460	2 503	2 530

Budsjett for 2016

	2013	2014	Prognose 2015	Anslag 2016
Antall meter vannledning	77 606	76 601	76 640	76 650
Antall slamtømmeab. private anlegg boliger	877	861	828	826
Antall slamtømmeab. private anlegg fritidsboliger			1823	1850
Antall avløpsabonnerter	2 598	2 609	2 660	2 690
Antall meter avløpsledning (spillvann + overvann)	67 772	67 936	67 996	68 000
Antall avfallsab. bolig/leiligheter	2 640	2 616	2 680	2 720
Antall avfallsab. fritidsboliger	3 569	3 604	3 717	3 750
Antall utleieboliger	49	50	50	49
Antall omsorgsboliger	80	100	100	98
Klargjort industritomt pr 31/12	4200 m2	100 000 m2	100 000 m2	100 000m2
Antall sentrumsnære ledige boligtomter	19	19	12	12
Antall ledige boligtomter utenfor sentrum	5	8	8	8

Målekart for tekniske tjenester

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
Brukere	Opplevd kvalitet	Brukertilfredshet				
		Vann/avløp - resultat for brukeren			>5	>5
		Vann/avløp - tillit og respekt			>5,5	>5,5
		Vann/avløp - service og tilgjengelighet			>4,6	>4,6
		Vann/avløp - informasjon			>4,8	>4,8
		Vann/avløp - generelt			>5,5	>5,5
		Vann/avløp - snitt totalt			>5,1	>5,1
		Resultat for bruker vedr. vaktmestertj.	3,9		4,5	4,5
		Kvalitet på utført vaktmesterarbeid	4,2		4,6	4,6
		Service, tillit og respekt fra vaktmestertj.	4,4		4,5	4,5
		Resultat for bruker vedr. renholdstjeneste.	5,0		5,0	5,0
		Kvalitet på utført renhold	4,9		5,0	5,0
		Service, tillit og respekt fra renholdspers.	5,2		5,0	5,0
	Målt kvalitet	Faglig kvalitet				
		Antall timer stengt veg	0	0	0	0
		Lekkasje vannledninger %	38 %	32 %	35 %	35 %
		Antall lekkasjereparasjoner vann	5	5	10	10
		Antall abonnenttimer uten vann	10	120	15	15
		Antall meter fornyet vannledning	231	634	500	500
		Antall ikke tilfredsstillende vannprøver	0	0	0	0
		Antall kjelleroversvømmelser avløp	0	1	0	0
		Antall meter fornyet avløpsledning	190	696	500	500
		Oppfyllelse konsesjonskrav utslipp RA	Tilfredsst.	Tilfredsst.	Tilfredsst.	Tilfredsst.
Andel materialgjenvunnet avfall på henteordning i %	36 %	25 %	25 %	25 %		
Antall utleieboliger (49) utleid til enhver tid	-	-	45	44		
Antallomsorgsboliger (98) utleide til enhver tid	-	-	91	90		
Medarbeidere	Opplevd kvalitet	Medarbeidertilfredshet				
		Organisering av arbeidet			>5	
		Innhold i arbeidet			>5	
		Fysiske arbeidsforhold			>5	
		Samarbeid med kollegaer			>5	
		Mobbing, diskriminering			>5,5	

Budsjett for 2016

Fokusområde	Måleindikatorer	Resultat		Mål		
		2013	2014	2015	2016	
	Nærmeste leder			>5		
	Overordnet ledelse			>5		
	Faglig og personlig utvikling			>5		
	Stolthet over egen arbeidsplass			>5		
	Helhetsvurdering			>5		
	Målt kvalitet	Fravær				
		Samlet fravær			5,0 %	5,0 %
		Langtidsfravær			4,0 %	4,0 %
		Korttidsfravær			1,0 %	1,0 %
		Deltidsstillinger				
Antall ansatt med mindre enn 50%				2	2	
Økonomi	Bevilningene overholdes					
	Avvik i forhold til budsjettramme			0,0 %	0,0 %	
	Kostnadseffektiv drift					
	Drift-og vedlh. veg, kr. /km veg	60 480	52 174	47 000	44 883	
	Drift-og vedlh. park.plasser, kr./pl.	1 473	1 596	738	574	
	Drift-og vedlh.veg- og gatelys, kr./pkt.	942	1 001	764	783	
	Drift- og vedlh. Vann, kr./ km. ledning	79 617	88 351	86 725	85 101	
	Årsgebyr Vann bolig gr. 1 eks. mva. grunnlag 150 m3	2 207	2 365	2 365	2 365	
	Årsgebyr Slamtømming bolig eks. mva. inntil 4m3	1 572	1 655	1 655	1 700	
	Drift- og vedlh. Avløp, kr./ km. ledning	112 009	118 690	122 021	121 882	
	Årsgebyr Avløp bolig gr.1 eks. mva. grunnlag 150 m3	2 372	2 570	2 570	2 570	
	Årsgebyr avfall bolig eks. mva	2 029	2 134	2 134	2 342	
	<i>FDV-kostnader pr. m2 eks. mva:</i>					
	Skole, Barneh., Helsesenter, Rådhus, I-hall, Oppdalsh.	-	561	580	570	
	Trygdeboliger	261	237	277	260	
	Utleieboliger	290	382	307	350	

Budsjett for 2016

Øvrige rammeområder

Politisk styring og kontroll

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	3 417
Kommunevalg	-400
Ramme i økonomiplanen	3 017
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	82
Ramme i budsjettvedtaket	3 099

Budsjetttrammen er oppjustert med lønns- og prisvekst. Ut over dette er det ikke lagt inn ressursendring knyttet til aktiviteten for politiske styrings- og kontrollorgan.

Oppdal kulturhus KF

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	10 623
Barnas verdensdager	75
Effektiviseringskrav	-32
Ramme i økonomiplanen	10 666
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	293
Overføring av ansvaret for musèet	1 042
Ramme i budsjettvedtaket	12 001

Handlingsplanvedtaket om kr 75.000 i økt ramme for å ta ansvaret for Barnas Verdensdager er fulgt opp. Det samme er vedtaket om å overføre de kommunale budsjettmidlene knyttet til museumsdrift. Utover dette er det lagt inn en kompensasjon på 2,75 % for lønns- og prisvekst.

Kirkelig sektor

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	4 360
Ramme i økonomiplanen	4 360
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	120
Ramme i budsjettvedtaket	4 480

Rådmannens rammeforslag for kirkelig sektor samsvarer med økonomiplanvedtaket. Det er lagt til grunn 2,75 % kompensasjon for lønns- og prisvekst. I en uttalelse om rammeforslaget har kirkevergen vurdert dette til å være kr 418.000 under det reelle behovet.

NAV

Tall i 1.000 kr	
Opprinnelig budsjetttramme for 2015	6 126
Effektiviseringskrav	-6
Ramme i økonomiplanen	6 120
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Pris- og lønnsvekst	145
Økte pensjonskostnader	3
Effektiviseringskrav	-3
Ramme i budsjettvedtaket	6 265

Utover kompensasjon for lønns- og prisvekst, generell økning i pensjonskostnader og andel av effektiviseringskravet er det ingen endringer for NAV sin ramme.

Helse- og oppvekstforvaltning

Tall i 1.000 kr	
<i>Justeringer i budsjettet:</i>	
Overføring av ansvar 010 – forvaltning skole	4 942
Overføring av ansvar 012 – private barnehager	35 573
Overføring av ansvar 013 – grønn omsorg	108
Overføring av ansvar 014 – den kulturelle skolesekken	34
Overføring av ansvar 015 – forvaltning barnehage	3
Overføring av ansvar 061 – legetjenester	5 567
Økt tilskudd til private barnehager	1 580
Refusjon av betalingsmoderasjon til private barnehager	168
Ramme i budsjettvedtaket	47 975

Dette er et nyopprettet rammeområde med budsjettmidler overført fra enhet for Plan- og Forvaltning. For ansvarsserien 010-015 er lønns- og kontorholdsutgifter for 1,6 stillinger (1,237 mill) overført til stab og støtte, og resterende midler til det nye rammeområdet.

For å få et realistisk budsjett for tilskudd og refusjoner til private barnehager er rammen økt med 1,75 mill.

Budsjett for 2016

Betalingssetser

Barnehage

Foreldrebetaling	Sats 2015	Sats 2016	Endring
5 dager	2 580	2 655	2,9 %
4 1/2 dag – 90%	2 322	2 390	2,9 %
4 dager	2 064	2 124	2,9 %
3 1/2 dag - 70%	1 806	1 858	2,9 %
3 dager	1 548	1 625	5,0 %
2 1/2 dag – 50%	1 290	1 355	5,0 %
2 dager	1 032	1 084	5,0 %
Kjøp av dag	333	350	5,0 %
Matpenger	Sats 2015	Sats 2016	Endring
5 dager	260	267	2,75 %
4 1/2 dag – 90%	234	240	2,75 %
4 dager	208	214	2,75 %
3 1/2 dag - 70%	182	187	2,75 %
3 dager	156	160	2,75 %
2 1/2 dag – 50%	130	134	2,75 %
2 dager	104	107	2,75 %
Bleieavtale	Sats 2015	Sats 2016	Endring
5 dager	75	85	13,3 %
4 1/2 dag – 90%	75	85	13,3 %
4 dager	60	70	16,7 %
3 1/2 dag - 70%	60	70	16,7 %
3 dager	45	55	22,2 %
2 1/2 dag – 50%	45	55	22,2 %
2 dager	45	55	22,2 %

SFO

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Over 15 t pr uke	2 156	2 215	2,75 %
Inntil 15 t pr uke	1 579	1 622	2,75 %
2 ettermiddager	787	809	2,75 %
Tilleggsdager	425	437	2,75 %
Enkelttimer	99	102	2,75 %
Matpenger	213	219	2,75 %

Hjemmetjenester

Hjemmehjelp, abonnement pr mnd

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Inntekt under 2 G	176	181	2,75 %
Inntekt 2-3 G	716	736	2,75 %
Inntekt 3-4 G	1 136	1 168	2,75 %
Inntekt 4-5 G	1 636	1 681	2,75 %
Inntekt over 5 G	2 190	2 250	2,75 %

Hjemmehjelp, heldøgns omsorgsboliger

Hjemmehjelp	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Inntekt under 2 G	176	181	2,75 %
Inntekt 2-3 G	921	946	2,75 %
Inntekt 3-4 G	1 411	1 449	2,75 %
Inntekt 4-5 G	1 930	1 983	2,75 %
Inntekt over 5 G	2 454	2 521	2,75 %

Andre tjenester	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Matombrining	87	89	2,75 %
Frokost/aftens	34	35	2,75 %
Trygghetsalarm	57	58	2,75 %
Dagtilbud demente	77	79	2,75 %
Enhetspris pr time	234	241	2,75 %
Helpensj. BOAS mnd	4 744	4 875	2,75 %
Halvpensj. BOAS mnd	2 671	2 744	2,75 %
Vask/leie av tøy mnd	309	317	2,75 %

Feiing

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Feiegebyr	460	471	2,4 %

Avfallsgebyr (ex mva)

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Boliger og leiligheter	2 134	2 342	9,8 %
Fritidseiendommer	798	876	9,8 %

Slamgebyr (ex mva)

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Bolig inntil 4m ³	1 655	1 700	2,7 %
<i>Tømming fritidsbolig:</i>			
Tett tank 0 – 6 m ³	2 176	2 236	2,7 %
Slamavsk. 0 – 2,4 m ³	1 857	1 908	2,7 %
Slamavsk. 2,4 – 6 m ³	2 495	2 563	2,7 %
Minirens 0 – 6 m ³	2 176	2 236	2,7 %

Vann- og avløpsgebyrer

	Sats 2015	Sats 2016	Endring
Vanngebyr, fastledd	565	565	0,0 %
Vanngebyr, pr. m ³	12,00	12,00	0,0 %
Avløpsgeb., fastledd	635	635	0,0 %
Avløpsgeb., pr. m ³	12,90	12,90	0,0 %

Eiendomsskatt

	Sats 2015	Sats 2016
Promillesats bolig og fritidseiendommer	2,2	2,9
Promillesats ubebygde eiendommer	2,0	2,0
Promillesats øvrige eiendommer	7,0	7,0
Bunnfradrag pr boenhet	450 000	450 000

Budsjett for 2016

Budsjettoppstillinger

Økonomisk oversikt drift

	Budsjett 2016	Revidert budsjett 2015	Regnskap 2014
<i>Driftsinntekter:</i>			
Brukerbetalinger	14 949 000	14 520 000	16 504 889
Andre salgs- og leieinntekter	74 901 000	72 422 000	66 220 030
Overføringer med krav til motytelse	45 187 000	41 661 000	63 879 252
Rammetilskudd	202 275 000	195 710 000	195 885 203
Andre statlige overføringer	22 281 000	15 798 000	16 015 258
Andre overføringer	500 000	770 000	2 592 456
Skatt på inntekt og formue	152 564 000	142 660 000	133 508 033
Eiendomsskatt	24 820 000	21 300 000	20 863 811
Andre direkte og indirekte skatter	3 038 000	2 805 000	7 085 562
Sum driftsinntekter	540 515 000	507 646 000	522 554 494
<i>Driftsutgifter:</i>			
Lønnsutgifter	252 827 000	243 760 000	249 205 252
Sosiale utgifter	51 537 000	49 847 000	48 025 662
Kjøp av varer og tjenester som inngår i tj.produksjon	65 900 000	65 005 000	74 503 561
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	80 192 000	78 116 000	70 728 862
Overføringer	61 718 000	49 160 000	54 404 649
Avskrivninger	29 257 000	29 350 000	28 494 287
Fordelte utgifter	-10 975 000	-9 169 000	-10 783 213
Sum driftsutgifter	530 456 000	506 069 000	514 579 060
Brutto driftsresultat	10 059 000	1 577 000	7 975 434
<i>Finansinntekter:</i>			
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	6 910 000	6 932 000	11 544 278
Mottatte avdrag på utlån	15 000	50 000	163 146
Sum eksterne finansinntekter	6 925 000	6 982 000	11 707 424
<i>Finansutgifter:</i>			
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	10 490 000	10 348 000	11 344 643
Avdragsutgifter	27 930 000	24 931 000	27 313 603
Utlån	50 000	80 000	3 440 446
Sum eksterne finansutgifter	38 470 000	35 359 000	42 098 692
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-31 545 000	-28 377 000	-30 391 268
Motpost avskrivninger	29 257 000	29 350 000	28 494 287
Netto driftsresultat	7 771 000	2 550 000	6 078 454
<i>Interne finanstransaksjoner:</i>			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	0	0	564 108
Bruk av disposisjonsfond	2 853 000	7 281 000	5 293 356
Bruk av bundne fond	4 264 000	4 749 000	8 369 732
Sum bruk av avsetninger	7 117 000	12 030 000	14 227 196
Overført til investeringsregnskapet	0	0	132 437
Avsetninger til disposisjonsfond	11 380 000	11 110 000	13 101 996
Avsetninger til bundne fond	3 508 000	3 470 000	7 071 217
Sum avsetninger	14 888 000	14 580 000	20 305 650
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	0	0	0

Budsjett for 2016

Budsjettskjema 1A og 1B

	Budsjett 2016	Revidert budsjett 2015	Regnskap 2014
Skatt på inntekt og formue	152 564 000	142 660 000	133 508 033
Ordinært rammetilskudd	202 275 000	195 710 000	195 885 203
Skatt på eiendom	24 820 000	21 300 000	20 863 811
Andre direkte eller indirekte skatter	3 038 000	2 805 000	7 085 562
Andre generelle statstilskudd	22 281 000	15 798 000	16 015 258
Sum frie disponible inntekter	404 978 000	378 273 000	373 357 867
Renteinntekter og utbytte	6 910 000	6 932 000	11 544 278
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	10 490 000	10 348 000	11 344 643
Avdrag på lån	27 930 000	24 931 000	27 313 603
Netto finansinnt./utg.	-31 510 000	-28 347 000	-27 113 968
Til ubundne avsetninger	11 380 000	11 110 000	13 101 996
Til bundne avsetninger	3 508 000	3 470 000	7 071 217
Bruk av tidligere års mindreforbruk	0	0	564 108
Bruk av ubundne avsetninger	2 853 000	7 281 000	5 293 356
Bruk av bundne avsetninger	4 264 000	4 749 000	8 369 732
Netto avsetninger	-7 771 000	-2 550 000	-5 946 017
Overført til investeringsbudsjettet	0	0	132 437
Til fordeling drift før korrigeringer	365 697 000	347 376 000	340 165 446
<i>Korrigeringer:</i>			
Andre generelle statstilskudd ført på enhetene	-20 000 000	-13 300 000	-13 337 165
Bundne avsetninger ført på enhetene	0	165 000	3 303 241
Ubundne avsetninger ført på enhetene	0	0	2 860 345
Bruk av ubundne fond ført på enhetene	-1 741 000	-1 634 000	-2 960 356
Bruk av bundne fond ført på enhetene	-4 264 000	-4 749 000	-8 310 159
Nto driftsutgifter ført på ansvar 800	0	0	-237 122
Nto driftsutgifter ført på ansvar 900	-50 000	-50 000	-48 221
Nto konsesjonskraft	4 354 000	1 819 000	5 125 685
Renteutgifter ført på enhetene	10 000	8 000	14 662
Renteinntekter ført på enhetene	0	0	0
Avdragsutgifter ført på enhetene	70 000	65 000	61 807
Avdragsinntekter ført på ansvar 940	0	0	110 000
Avdragsinntekter ført på ansvar 920	0	0	28 000
Utlånsutgifter ført på kapittel 940	0	0	-2 333 000
Motpost avskrivninger	5 457 000	5 583 000	5 852 497
Korrigert sum til fordeling	349 533 000	335 283 000	330 295 659

Budsjettskjema 1B - driftsbudsjett

Til fordeling drift - fra budsjettskjema 1A	349 533 000	335 283 000	330 295 659
<i>Brukt slik:</i>			
Plan og forvaltning	13 121 000	62 051 000	66 087 056
Støttetjenester	24 784 000	22 390 000	21 933 660
Politisk styring og kontroll	3 099 000	3 417 000	3 092 827
Tilleggsbevilgningsreserve	10 376 000	1 100 000	1 161 991
Kulturhuset	12 001 000	10 623 000	10 498 517
Helse- og oppvekstforvaltning	47 975 000	0	0
Sykehjemmet	39 520 000	39 024 000	38 364 040
Hjemmetjenestene	66 004 000	64 457 000	60 164 690
Aune barneskole	30 584 000	28 003 000	26 090 559
Drivdalen og Vollan skoler	4 514 000	8 070 000	9 913 246
Lønset og Midtbygda skoler	7 976 000	7 458 000	6 929 419
Ungdomsskolen	26 769 000	25 232 000	24 427 000
Kommunale barnehager	11 438 000	11 660 000	11 509 929

Budsjett for 2016

	Budsjett 2016	Revidert bud- sjett 2015	Regnskap 2014
Kirkelig sektor	4 480 000	4 360 000	4 218 000
Kommunalteknikk	0	0	3 172 020
Bygg og eiendom	0	0	14 257 155
Tekniske tjenester	16 192 000	16 646 000	0
Helse og familie	24 435 000	24 237 000	22 389 833
NAV	6 265 000	6 555 000	6 085 717
Sum fordelt	349 533 000	335 283 000	330 295 660

Budsjettskjema 2 A og 2 B

	Budsjett 2016	Opprinnelig budsjett 2015	Regnskap 2014
Investeringer i anleggsmidler	36 081 000	54 690 000	36 687 121
Utlån og forskuttering	7 000 000	7 000 000	9 661 552
Kjøp av aksjer og andeler	1 397 000	1 184 000	1 049 899
Avdrag på lån	500 000	500 000	2 236 325
Avsetninger	1 000 000	1 000 000	7 846 426
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	45 978 000	64 374 000	57 481 323
<i>Finansiert slik:</i>			
Bruk av lånemidler	28 768 000	40 652 000	19 772 389
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1 000 000	1 000 000	1 921 232
Tilskudd til investeringer	0	1 000 000	12 065 643
Kompensasjon for merverdiavgift	4 390 000	8 889 000	4 542 135
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	500 000	500 000	3 865 376
Andre inntekter	0	0	13 001
Sum eksternt finansiering	34 658 000	52 041 000	42 179 776
Overført fra driftsbudsjettet	0	0	132 437
Bruk av avsetninger	11 320 000	12 333 000	15 169 110
SUM FINANSIERING	45 978 000	64 374 000	57 481 323
UDEKKET/UDISPONERT	0	0	0

Til investering i anleggsmidler

36 081 000

Fordelt slik:

Rehabilitering kommunale off. bygg og boliger	3 000 000
Oppgradering kommunale veger	900 000
Klargjøring av nye industritomter	250 000
Tiltak i forbindelse med E6-omleggingen	12 000 000
ENØK-tiltak	3 000 000
IKT-ifrastrukturinvesteringer	600 000
Forprosjekt ny brannstasjon	1 500 000
Utvikling Miljøstasjoner/returpunkt	500 000
Diverse forsterkninger ledningsnett vann	500 000
Diverse forsterkninger og utbedringer avløp	700 000
Sanering vann, Neslevegen	640 000
Sanering avløp, Neslevegen	930 000
Sanering vann, Roseringen	1 400 000
Sanering avløp, Roseringen	2 091 000
Nyanlegg Stakksenet, vann	1 751 000
Nyanlegg Stakksenet, avløp	3 369 000
Rehabilitering av dekket på friidrettsbanen	1 700 000
Steinmur på Oppdal kirkegård	1 000 000
Sum	36 081 000